

ELINKEINOELÄMÄN
TUTKIMUSLAITOS

ETLA
70

VUOSIKERTOMUS 2016

Sisältö

- 1 Toimitusjohtajan katsaus**
- 2 Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016**
 - 2 Etna täytti 70 vuotta
 - 4 2016 – jälleen hyvä vuosi Etnan tutkimustyössä
 - 8 Ennusteet ovat tärkeä osa Etnan tutkimustoimintaa
 - 8 Euroframe: euroalueen toipuminen alkoi vihdoinkin
 - 8 Useita isoja tutkimushankkeita meneillään
 - 9 Mukana strategisissa hankkeissa
 - 10 Etnan Heli Koski on yksi akatemian strategisen tutkimuksen ohjelmajohtajista
 - 12 Nobelistien säihkettä ja sanan säilää Etnan ja EVAn iltapäivässä
 - 14 Tutkimuslaitosten medianäkyvyys vuonna 2016
 - 14 Talous ja hallinto
- 16 Liitteet**
 - 16 1 Kannatusyhdistyksen valtuuskunta ja hallitus
 - 17 2 Henkilöstö
 - 18 3 Etnan sarjoissa ilmestyneet julkaisut
 - 21 4 Artikkelit ja julkaisut muissa kuin Etnan sarjoissa
 - 23 5 Seminaareja Etnassa
 - 24 6 Esitelmiä ja alustuksia
 - 32 7 Asiantuntijatehtävät, lausunnot, kuulemiset
 - 35 8 Tuloslaskelma ja tase

Toimitusjohtajan katsaus

Suomen talous osoitti vihdoinkin kohentumisen merkkejä vuonna 2016, neljä vuotta jatkuneen taantuman ja paikallaan polkemisen jälkeen. Tuotanto kasvoi 1,4 prosenttia ja työllisyys lisääntyi runsaalla 10 000 hengellä. Kasvu perustui pääosin yksityiseen kulutukseen ja vilkastuneeseen rakentamiseen. Yksittäisiä yrityksiä koskeneista positiivisista uutisista huolimatta vienti ei vielä kukaan lähtenyt kunnolla vetämään.

Talouspolitiikan keskeisin saavutus oli ns. kilpailukyky sopimus, joka parantaa Suomen kustannuskilpailukykyä noin 3,5 prosenttia. Jos palkkamaltilta jatkuu lähivuosina, kilpailukyky voi palautua likimain 2000-luvun alun tasolle kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä. Ainakin kuluvana vuonna ja ensi vuonna myös vientimarkkinoiden kasvu näyttäisi varsin kohtuulliselta. Viennin ja investointien piristymiselle on siten aiempaa paremmat edellytykset.

Kilpailukyky sopimuksen hinta oli kuitenkin se, että hallitus sitoutui viemään eteenpäin vain sellaisia työmarkkinoiden uudistushankkeita, joista se pääsee yhteisymmärryksen työmarkkinaosapuolten kanssa. Tämä on hyvin ongelmallinen asetelma. Eduskunnan enemmistöön nojaavan hallituksen tulisi kyetä päättämään tarpeelliseksi arvioiduista uudistuksista. Hallitus toteutti ja valmisteli toisaalta useita tärkeitä uudistuksia. Kauppojen aukioloajat vapautuivat vuoden alussa, ansiosidonnaisen työttömyysturvan kesto lyhennettiin ja sosiaali- ja terveyspalvelujen erittäin merkittävän uudistuksen valmistelua jatkettiin.

Vaikka kasvu Suomen päämarkkina-alueilla pysyi kohtuullisena vuonna 2016, poliittinen kehitys nosti esille merkittäviä riskejä. Britannian Brexit-kansainvälistyksen tulos merkitsee Euroopan unionin taloudellista ja poliittista heikkenemistä. Donald Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi tuo uudenlaisen arvaamattoman tekijän kansainväliseen kehitykseen. Monissa Euroopan maissa populistiset, kansainväliseen vaihdantaan kriittisesti suhtautuvat poliittiset liikkeet vahvistivat asemiaan.

Etlan tutkimustyö jatkui valituilla painoalueilla määrätietoisesti. Julkaisuihin tarkasteltiin mm. suurten yritysten merkitystä ja startup-yritysten kasvua, erilaisen yrittäjyyden vaikutusta tuottavuuteen, innovaatiotukien vaikutuksia sekä taloustutkimuksen vaikutusta päätöksenteossa. Teimme oman arviomme

kilpailukyky sopimuksen vaikutuksista. Etlan tutkijat julkaisivat useita artikkeleita arvostetuissa vertaisarvioituissa aikakauskirjoissa.

Etlä osallistui aktiivisesti myös talouspoliittiseen keskusteluun. Annoimme lausuntoja hallitukselle ja eduskunnalle sekä otimme oma-aloitteisesti kantaa moniin politiikkakysymyksiin. Tuimme hallituksen finanssipolitiikan yleislinjaa. Korostimme rakenneuudistusten välttämättömyyttä ja teimme ehdotuksia niiden toteuttamisesta. Kritisoiimme koulutuksen ja tutkimuksen menojen liiallista leikkaamista. Poliitikkasuosiksemme hallituksen puolivälin tarkastelua varten koottiin vuoden 2017 tammikuussa julkistetun ”Muistioita hallitukselle” -raporttiin.

Etlalle vuosi 2016 oli kolmella tavalla todellinen merkkivuosi. Etlä muutti helmikuussa uusiin tiloihin Arkadiankadulle. Elokuussa vietettiin 70-vuotisjuhlaa. Lokakuussa Etlan pitkäaikaiselle hallituksen jäsenelle, professori Bengt Holmströmille myönnettiin ensimmäisenä suomalaisena Nobelin taloustieteen palkinto.

Voimme olla monella tavalla tyytyväisiä toimintaamme. Tutkimustyömme laatu ja relevanssi ovat saaneet positiivista palautetta. Olemme menestyneet hyvin projektirahoituksen hankinnassa. Kansatusyhdistys päätti vahvistaa laitoksen perusrahoitusta. Kiitän lämpimästi rahoittajiamme sekä kaikkia laitoksessa työskennelleitä hyvästä työstä ja mukavan työilmapiirin ylläpitämisestä.

Vesa Vihriälä
toimitusjohtaja

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

ETLA TÄYTTI 70 VUOTTA

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos aloitti toimintansa 1. elokuuta 1946 nimellä Taloudellinen Tutkimuskeskus, joten vuonna 2016 tuli kuluneeksi 70 vuotta laitoksen perustamisesta. Merkkivuotta juhlistettiin julkistamalla juhlakirja sekä järjestämällä 29. elokuuta juhlaseminaari Helsingin yliopiston perinteistä rikkaassa juhlasalissa. Noin 600 juhluvierasta kuuli Massachusetts Institute of Technology (MIT) professorin Erik Brynjolfssonin juhlaesitelmän, jonka aiheena oli The Second Wave of The Second Machine Age eli toisen konekauden toinen aalto.

Brynjolfssonin mukaan ensimmäinen konekausi eli teollinen vallankumous merkitsi ihmisten käytössä olevan fyysisen voiman kasvua. Ensimmäisellä konekaudella uudet koneet valtaosaltaan täydensivät ihmisiä. Toisessa konekaudessa kyse on henkisen voiman lisääntymisestä. Uudet koneet täydentävät ihmisiä, mutta kasvavassa määrin myös korvaavat heitä.

Toisella konekaudella on toistaiseksi tunnistettavissa kaksi aaltoa. Ensimmäiselle aallolle on tunnusomaista se, että ihmiset opettivat koneille, mitä tiesivät ja osasivat. Ensimmäisen vaiheen kehitystä rajoitti ns. Polanyin paradoksi: ihmiset tietävät enemmän kuin osaavat kertoa. Ja jos tietoa ei voi pukea sanoiksi, sitä ei voi opettaa koneille.

Toiselle aallolle tunnusomaisia ovat koneet, jotka oppivat itse. Kasvojen tunnistus on esimerkki taidos-

ta, jonka mekanismeja ei tarkasti tunneta eikä niitä pystytä yksityiskohtaisesti kuvaamaan. Siksi ihmiset eivät kykene opettamaan sitä koneille, mutta hermoverkkojen toimintaa jäljittelevä tekoäly voi oppia sen itse.

Digitaalisten teknologioiden kehityksen kiihtyessä edessä on valtava uusi haaste. Ihmisten kykyjen ja taitojen, organisaatioiden ja instituutioiden kehitys laahaa perässä. Miljoonat ihmiset ovat vaarassa pudota kelkasta. Perinteisellä politiikalla ei kyetä ratkaisemaan tätä ongelmaa. Talous ja yhteiskunta on keksittävä uudelleen, jotta pysymme teknologian nopeutuvan muutoksen tahdissa.

Brynjolfsson luetteli muutamia avoimia kysymyksiä, joihin kaivataan vastausta: Mihin tehtäviin, ammatteihin ja toimialoihin konekauden toinen aalto vaikuttaa eniten? Millaiset seuraukset muutoksesta on taloudelle ja yhteiskunnalle? Millaisella politiikalla voidaan maksimoida teknologisen kehityksen hyödyt ja mahdollisuudet ja minimoida samalla haitat ja riskit? Ja lopulta: minkälaisen yhteiskunnan me viime kädessä haluamme?

Professori Erik Brynjolfssonin koko juhlaesitelmä on katsottavissa verkossa osoitteessa: <https://vimeo.com/181147447>.

Tervehdyspuheen juhlaseminaarissa piti Etlan hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila. Hän korosti elinkeinoelämälle olevan tärkeää, että yritykset, järjestöt ja politiikan päättäjät voivat perustaa ratkaisunsa mahdollisimman hyvään ja monipuoliseen ymmärrykseen Suomen kansantaloudesta sekä seikoista, jotka vaikuttavat sen menestykseen. Elinkeinoelämä haluaa pitkäjänteisellä rahoituksellaan varmistaa, että tutkimus luo elinkeinoelämän kannalta olennaisista asioista uutta tietoa, josta on hyötyä käytännön päätöksenteossa.

Tietoa tarvitaan erityisesti murrosvaiheissa, kun tapahtuu uusia asioita ja maailma näyttää toimivan aiemmasta poikkeavalla tavalla, kuten Etlan täyttäessä 70 vuotta. Meneillään olevan murroksen tausta on epäilemättä monitahoinen, eikä sen luonnetta selvästikään vielä ymmärretä kovin hyvin. Yksi yhteinen nimittäjä näyttää kuitenkin olevan laajalle levinnyt

Jorma Ollila, Erik Brynjolfsson ja Vesa Vihriälä.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

70-vuotisjuhlien ei tarvitse olla haudankava tilaisuus.

Kuvassa vasemmalta Jukka Kola, Alexander Stubb, Erkki Liikanen, Olli Rehn, Bengt Holmström, Seppo Honkapohja ja Matti Alahuhta.

pelko siitä, että tekninen kehitys, kilpailu ja globalisaatio eivät synnyttäisikään vaurautta ja hyvinvointia sillä tavalla kuin viime vuosikymmeninä on totuttu ajattelemaan.

Muutokseen liittyy suuria haasteita, joiden hallitsemiseen tarvitaan hyvää politiikkaa. Epärealistiset pyrkimykset kahlita teknologian kehitystä ja markkinamekanismin toimintaa vahingoittaisivat kuitenkin talouden kykyä luoda vaurautta ja pahimmillaan heikentäisivät juuri niiden asemaa, joita vanhaan takerumalla halutaan suojata.

Etlan toimitusjohtajan Vesa Vihriälän esitelmän aihe oli Tutkimus talouspolitiikan tukena. Hän arvioi, että Suomessa tutkimustiedon rooli talous- ja yhteiskuntapolitiikan päätöksenteossa on ollut tarpeettoman heikko. Tärkeitä uudistuksia on tehty ilman kunnon taustatutkimusta ja vaikutusarvioita ja toisaalta huolellinenkin analyysi on jäänyt vaille vaikutusta.

Yksi syy tilanteeseen on se, että taloustieteellisen tutkimuksen tarjonta on Suomessa vähäistä moneen muuhun maahan verrattuna. Suomessa on esimerkiksi vain noin 50 taloustieteen professoria kun muissa Pohjoismaissa heitä on 150–200. Isompi ongelma on kuitenkin kysyntäpuolella: tutkimusta ei ole halut-

tu hyödyntää siinä laajuudessa kuin olisi periaatteessa mahdollista.

Ongelmiin on kuitenkin havahduttu. Reformipyrkimykset ovat johtaneet merkittäviin uudistuksiin. Näistä suurin on ns. strategisen tutkimuksen rahoitusvälineen luominen Suomen Akatemian yhteyteen vuonna 2014. Sen tarkoituksena on mahdollistaa politiikkaa tukeva pitkäjänteinen tutkimus valtioneuvoston päättämistä laajoista teemoista. Valtioneuvoston kanslian käyttöön on vastaavasti luotu kevyemmin hallinnoitu rahoitusmekanismi nopeampia selvitystarpeita varten.

Uudet rahoitusvälineet ovat näytön paikka tutkijoille ja tutkimuslaitoksille. Hankkeiden toteuttajien on olennaista pitää mielessään työn käytännöllinen tarkoitus, tutkimuksen laadusta tinkimättä. Vastuu tutkimustiedon hyödyntämisestä päätöksenteossa on kuitenkin aina poliitikoilla. Heidän pitää nähdä tietoon perustuvan päätöksenteon pidemmän tähtäimen edut.

Seminaarivieraat saivat mukaansa juhla-kirjan ”Taloustutkimus päätöksenteon tukena”, jossa valotetaan useasta näkökulmasta taloustieteellisen tiedon hyödyntämiseen liittyviä kysymyksiä Suomessa. Kirjoittajina on Etlan tutkijoiden ohella kolme ulkopuolista ekonomistia: Sixten Korkman, Jukka Pekkarinen ja Juhana Vartiainen. Heillä kaikilla on laaja kokemus sekä tutkimuksesta että talouspolitiikan valmistelusta. Lisäksi Suomen tutkimusjärjestelmään perehtynyt professori Karl-Erik Michelsen arvioi taloudellisten tutkimuslaitosten roolia Suomen talouspolitiikan muotoutumisessa.

Kirja on ladattavissa verkosta osoitteesta pub.etla.fi/ETLA-B273.pdf

Timo Nikinmaa

2016 – JÄLLEEN HYVÄ VUOSI ETLAN TUTKIMUSTYÖSSÄ

Vuonna 2016 ETLA julkaisi kaikkiaan 45 tutkimusta kirjana, raporttina, muistiona ja Working Paper-julkaisuna. Tutkimuksia julkaistiin paljon myös muissa kuin Etlan omissa sarjoissa. Ohessa muutamia poimintoja näistä tutkimuksista ja selvityksistä.

The EU's Fiscal Targets and their Economic Impact in Finland

Julkisen talouden suunnitelman mukaiset sopeutus-toimet eivät riitä oikaisemaan Suomen rakenteellista rahoitusasemaa EU:n finanssipoliittisten sääntöjen mukaiseksi, kuului arvio 26.1. Etlan julkistamassa tutkimuksessa (ETLA Working Papers 33). Henri Keränen ja Tero Kuusi selvittivät syksyllä 2015 sopeutuksien ajoitukseen ja kohdentamiseen liittyviä kysymyksiä talouspolitiikan arviointineuvoston ja valtioneuvoston tarkastusviraston toimeksiannosta. He arvioivat ensi kertaa Suomessa makroekonometrisen mallin avulla, millaisia ovat erilaisten sopeustointimenpiteiden kerroinvaikutukset, kun myös toteuttamisajankohdan suhdan-

nettilanne otetaan huomioon.

Tutkimustuloksien valossa EU:n finanssipoliittisten sääntöjen edellyttämä sopeutus-tarve on varsin suuri. Tulokset osoittavat lisäksi, että laskusuhdanteissa tehtävissä sopeutuk-

sissa julkisten kulutus- ja investointimenojen vähentäminen on ollut historiallisesti huomionpääkohtana kuin julkisten tulojen nostaminen tai tulonsiirtojen vähentäminen. Siten toimenpiteiden kohdistaminen syksyn 2015 JTS:n mukaisesti pääosin nettotuloihin (verojen ja maksujen nostoon ja tulonsiirtojen leikkauksiin) on perusteltua taloudellisen toimeliaisuuden ylläpitämisen näkökulmasta.

Lopulta sopeutusten järkevä mitoitus ja ajoitus riippuvat kuitenkin toimenpiteistä, joita kasvun käynnistämiseksi tehdään. Tulokset nimittäin osoittavat,

että riittävä sopeutusten määrä ja vaikutukset taloudelliseen toimeliaisuuteen voivat olla huomattavasti pienempiä, jos talouskasvu osoittautuu odotettua voimakkaammaksi. Positiivisempien kasvuodotusten aikaansaaminen voisi siten luoda edellytyksiä sopeutusten toteuttamiseen lievempänä ja myöhemmin.

Työn määrä: Miksi Suomessa pitäisi tehdä enemmän työtä?

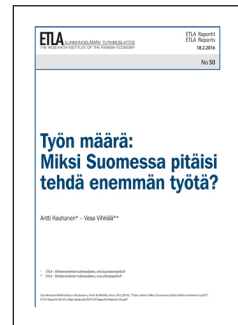
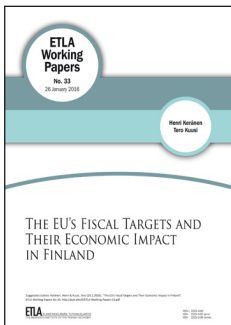
Taloudessa tehtävän työn määrä oli jo vuonna 2015 paljon esillä Suomessa. Hallituksen pyrkimyksiä lisätä kokonaistyöpanosta mm. rajoittamalla lomien ja arkipapaiden määrää sekä alentamalla työvoimakustannuksia kritisoitiin laajasti.

18.2. julkaistussa raportissa (ETLA Raportit 50) kuvataan, kuinka paljon työtä Suomessa tehdään ja pyritään perustelemaan, miksi nykytilanteessa työn määrän lisääminen on hyödyllistä ja tärkeää. Lisäksi Antti Kauhasen ja Vesa Vihtiälän laatima raportti selvittää, miksi työn jakamisen idea ei toimi ja miksi työvoimakustannusten alentaminen olisi perusteltua.

Arvio yhteiskuntasopimuksen taloudellisista vaikutuksista

4.3. julkaistun selvityksen (ETLA Muistio 44) mukaan yhteiskuntasopimus (kiky) parantaa työllisyyttä ja taloudellista toimeliaisuutta sekä vahvistaa julkisen talouden tasapainoa.

Henri Keränen ja Markku Lehmus kirjoittavat selvityksessään, että valtiovarainministeriön arvio 35 000 lisätyöpaikasta on täysin mahdollinen, mutta todennäköisesti vaikutus jää jonkin verran pienemmäksi. Bkt-vaikutuksen arvioidaan olevan aluksi

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

negatiivinen, mutta kääntyvän positiiviseksi runsaan vuoden kuluttua. Julkistalous vahvistuu selvityksen mukaan – eri kerrannaisvaikutukset huomioon ottaen – kuitenkin todennäköisesti jonkin verran enemmän kuin valtiovarainministeriön arvioimalla 600 miljoonalla eurolla. Sopeutumisvaiheessa reaaliansioiden arvioidaan supistuvan ilman veronkevennyksiä laajasti, mutta eniten julkisen sektorin työntekijöillä.

Sote – enemmän, paremmin ja halvemmalla?

Paljon puhutun sosiaali- ja terveydenhuollon sote-uudistuksen tavoitteita ja keinoja eri näkökulmista arvioidaan 23.3. julkaistussa tutkimuksessa (Other Articles 739). Etlasta Antti Kauhasen, Annu Kotirannan, Martti Kulvikin, Jukka Lassilan ja Tarmo Valkosen koostamassa tutkimuksessa muun muassa analysoidaan sote-uudistuksessa keskeisellä sijalla olevien kannustinjärjestelmien rakentamisen vaikeuksia sekä raportoidaan laajan tuottajakyselyn tuloksia.

Julkaisu on osa valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan hankkeita. (Vnk 15/2016)

ETLAnow: A Model for Forecasting with Big Data – Forecasting Unemployment with Google Searches in Europe

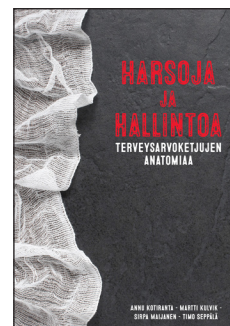
Joonas Tuhkurin 25.5. julkistettu raportti (ETLA Raportit 54) esittelee laajaa ETLAnow-projektia, joka on suuria tietomassoja hyödyntävä talousennuste. Tällä hetkellä ETLAnow tuottaa joka aamu uuden ennusteen työttömyyden kehityksestä kaikissa EU-28-maissa hyödyntäen Googlen hakuaineistoja. ETLAnow on ensimmäinen internetin suuria aineistoja hyödyntävä talousennuste, joka on julkisesti saatavilla. ETLAnow julkistettiin Euroopan parlamentissa Brysselissä toukokuun 25. päivänä, ja se herätti suurta kiinnostusta.

Harsoa ja hallintoa – terveysarvoketjujen anatomiaa

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen kehittämä arvoketjuanalyysi on saanut ansaittua huomiota sekä yrityksiltä, julkiselta hallinnolta että kansainvälisiltä kauppajärjestöiltä. Tässä 8.6. julkaistussa raportissa (ETLA B271) pureudutaan Etlan arvoketjuanalyysityö-

kaluilla terveydenhuollon palveluihin, sillä nykyisen sote-uudistuksen tueksi tarvitaan monenlaisia mittareita ja uudenlaisia avauksia.

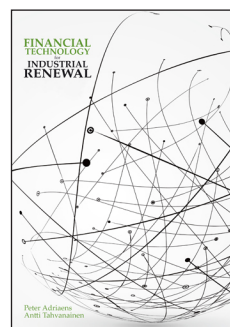
Arvoketjuanalyysimenetelmiä sovelletaan kolmeen eri terveydenhuollon palveluun. Etlatiedon tutkijoiden Annu Kotirannan, Martti Kulvikin ja Timo Seppälän saamien tulosten valossa arvoketjuanalyysi on helposti sovellettavissa makrotasolla, mutta mikrotasolla ongelmana on terveydenhuollon nykymuotoisten tietojärjestelmien sirpaleinen tiedontuotto. Arvoketjutarkastelu nosti esille muun muassa sen, että arvontuonti terveydenhuollossa on hyvin paikallista, olipa tuottajana yksityinen tai julkinen toimija.

Financial Technology for Industrial Renewal

16.6. julkaistussa tutkimuksessa (ETLA B272) esitellään kokonaan uudenlainen sijoitusinstrumentti. Se valjastaa niin institutionaalisten suursijoittajien kuin julkisten toimijoidenkin pääomapanoksia perinteisten teollisuusalojen uudistamiseen sekä uusien teollisten ekosysteemien kasvun edistämiseen.

Testiympäristönä kehitystyölle on hyödynnetty suomalaisen cleantechin kolmea eri ekosysteemiä: älykkäitä verkkoja, älykästä liikennettä ja vihreää kemiaa. Sijoitusinstrumentin ja sen käyttöönoton lisäksi kirjassa tarjotaan myös strategisia johtopäätöksiä suomalaisen cleantechin kilpailukyyn parantamiseksi. Kirja on osa Tekesin rahoittamaa ns. FIDiPro-hanketta (Finnish Distinguished Professor Project "Towards Value Capture and Investability – A Roadmap for Finnish Cleantech") ja se on tehty yhteistyössä Etlan ja University of Michiganin Ross School of Businessin professori Peter Adriaensin kanssa. Toinen kirjan kirjoittajista, Antti-Jussi Tahvanainen on Etlatiedon tutkija.

Brexit ja Suomen talous

Britannian ero EU:sta (Brexit) vaikuttaa Suomeen Britannian talouden supistumisen ja siihen liittyvien globaalien vaikutusten yhteisvaikutuksen kautta. 23.8. julkistetun selvityksen (ETLA Muistio 48) mukaan vaikutukset Suomeen ovat jossain määrin myönteisemmät kuin muissa tarkastelluissa maissa. Ero johtuu siitä, että Suomen hintakilpailukyky paranee verrokkeja enemmän. Lisäksi Suomen vientimarkkinoiden rakenne painottuu Brexitistä hyötyviin maihin kuten Kiinaan ja Venäjään, mikä nostaa viennin määrää perusuraan verrattuna.

Markku Lehmuksen ja Pavo Sunin laatiman selvityksen simuloineissa Suomen vienniteollisuus pystyy valtaamaan

Britannian häviämiä markkinoita itselleen, mikä vaikuttaa tutkijoiden mukaan optimistiselta. Brexit saattaa myös johtaa EU:n yhtenäisyyden heikentymiseen ja huonommin toimiviin sisämarkkinoihin, ja tutkijoiden mukaan mahdollisuus selvästi huonompaan kehitykseen onkin varteenotettava.

Taloustutkimus päätöksenteon tukena

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA tuli vuonna 2016 toimineeksi 70 vuotta. Laitoksen toimintaa ovat määrittäneet kulloinkin tärkeiksi koetut tiedon tarpeet, taloustieteen opit ja käytettävissä olleiden tutkimusmenetelmien luonne sekä rahoituksen saatavuus.

Toiminnan tarkoitus on kuitenkin pysynyt pohjimmiltaan samana. Tavoitteena on ollut tuottaa päätöksentekoa palvelevaa hyödyllistä, luotettavaa tietoa taloustieteen keinoin. Tärkeimmät kohderyhmät ovat olleet taloudellisen toiminnan ehtoihin vaikuttavat poliittiset päättäjät, heitä tukeva hallintokoneisto sekä etujärjestöt.

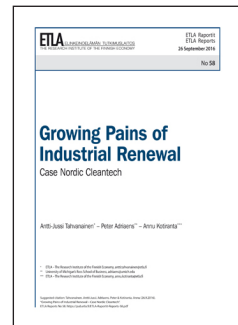
Vesa Vihriälän toimittaman, 25.8. julkaistun teoksen (ETLA B273) tarkoitus on valottaa useammasta

näkökulmasta taloustieteellisen tiedon hyödyntämiseen liittyviä kysymyksiä Suomessa. Kirjoittajina on Etlan tutkijoiden ohella kolme ekonomistia, joilla on laaja kokemus sekä tutkimuksesta että talouspolitiikan valmistelusta. Lisäksi Suomen tutkimusjärjestelmään perehtynyt ulkopuolinen tutkija arvioi taloudellisten tutkimuslaitosten roolia Suomen talouspolitiikan muotoutumisessa.

Growing Pains of Industrial Renewal – Case Nordic Cleantech

Uusimmat arvot asettavat Suomen kilpailukyvyyn cleantech-alueella maailman parhaimman kolmen maan joukkoon Yhdysvaltojen ja Israelin rinnalle. Cleantech-ratkaisut on nostettu myös hallitusohjelmaan uusien työpaikkojen ja talouden kehityssuunnan kääntämisen toivossa.

26.9. julkaistun raportin (ETLA Raportit 58) tulokset antavat aihetta keskustelulle. Etlatiedon tutkijoiden Antti-Jussi Tahvanaisen ja Annu Kotirannan mukaan eri cleantech-ekosysteemien sisäiset teollisuusrakenteet eroavat toisistaan merkittävästi. Siinä missä molemmat älyratkaisujen ympärille rakentuneet ekosysteemit osoittavat vahvoja poikkiteollisia arvoketjurakenteita, ei biotalouden rakenteista löydetty juuri minkäänlaisia todisteita. Biotaloudesta ei siis ole tutkijoiden mukaan odotettavissa suomalaisen talouden veturia ainakaan lyhyellä aikavälillä. Molemmat älyekosysteemitkin kärsivät vielä kasvukivuista.

Tuottavia yrityksiä perustavat yrittäjät

Suomen talous kärsii pitkittyneestä tuottavuuskehityksen alamäestä ja tilanteen korjautumiseen tarvitaan nyt tavallista enemmän uusien yritysten tarjoamaa vetoapua. Näin arvioidaan 6.10. julkaistussa raportissa (ETLA Muistio 49), jossa Mika Maliranta

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

tutkii, mistä sellaisten yritysten yrittäjät tulevat ja millaisia he ovat. Tutkimusta varten rakennettiin uudenlainen suomalainen pitkäaikainen omistaja-työnantaja-työntekijä aineisto (FLOWN).

Tutkimuksessa on keskitytty osakeyhtiömuotoisiin yrityksiin, joissa on yksi pääomistaja, joka työskentelee yrityksessään ja on palkannut vähintään yhden työntekijän. Tyypillisesti nämä yrittäjät ovat aikaisemmin työskennelleet jossain korkean tuottavuuden yrityksessä,

mikä on voimakkaassa positiivisessa yhteydessä hänen nykyisen oman yrityksensä tuottavuuden ja henkiinjäämisen kanssa. Yrittäjän korkea-asteen koulutus tekniseltä alalta ennustaa myös yritykselle korkea tuottavuutta, tutkimuksessa arvioidaan.

Suomi globaaleissa arvoketjuissa

Arvonlisäpohjainen analyysi muuttaa kuvaa Suomen tärkeimmistä kauppakumppaneista ja taloutemme kansainvälisistä riippuvuusuhteista. 30.11. julkaisun raportin (ETLA Raportit 62) perusteella Suomen talouskasvu on vahvasti riippuvainen Kiinan ja Yhdysvaltain loppukysynnästä.

Jyrki Ali-Yrkön, Petri Rouvisen, Pekka Singon ja Joonas Tuhkurin tekemän selvityksen mukaan runsaat 10 prosenttia Suomen arvonlisäpohjaisesti mitattua viennistä päättyy lopulta Kiinaan ja lähes saman verran Yhdysvaltoihin. EU-28 -maiden yhteenlaskettu loppukysyntä on kuitenkin edelleen näitä yksittäisiä maita merkittävämpi.

Työeläkeindeksin palauttaminen palkkaindeksiksi tulisi kalliiksi

8.12. julkaistussa selvityksessä (ETLA Muistio 51) todetaan, että työeläkeindeksiä koskevan kansalaisaloitteen toteuttaminen voi alkuvaiheessa kasvattaa yksityistä kulutusta ja valtion verotuloja – varsinkin, jos indeksimuutoksen aiheuttama eläkemeno-

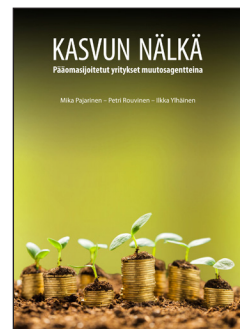
kasvu rahoitetaan rahastoja purkamalla. Jukka Lassilan, Niku Määttäsen ja Tarmo Valkosen tekemän selvityksen mukaan uudistus edellyttää kuitenkin pitkällä aikavälillä työeläkemaksujen tuntuva nostamista. Myös yksityinen kulutus olisi lopulta pienempi kuin nykyistä indeksiä noudatettaessa.

Indeksikorotusten suurentaminen olisi selvityksen mukaan myös hyvin kömpelöä suhdannepoliittikkaa, sillä se kasvattaa eläkkeitä hitaasti, mutta pysyvästi. Uudistukseen liittyvät elvyttävät vaikutukset eivät riitä rahoittamaan sitä. Lisäksi suurimpia hyötyjiä indeksimuutoksesta olisivat juuri eläkkeelle siirtymässä olevat ikäluokat. Hyöty pienenee, kun siirrytään nuorempiin ikäluokkiin eli kaikki tulevat sukupolvet häviäisivät muutoksesta.

Kasvun nälkä – pääomasijoitetut yritykset muutosagentteina

16. joulukuuta Tekes ja Suomen pääomasijoitusyhdistys julkaisivat Etlan tekemän selvityksen pääomasijoittamisesta. Selvityksen mukaan Suomeen ei tehdä riittävästi pidemmälle tulevaisuuteen kurkottavia investointeja eivätkä ne aina edistä rakenteellista uudistumista. Pääomasijoittaminen tarjoaa kuitenkin tutkijoiden mukaan ratkaisuja tähän haasteeseen.

Mika Pajarisen, Petri Rouvisen ja Ilkka Ylhäisen tekemässä kirjassa tutkitaan suomalaisten pääomasijoittajien ja Tekesin kansantaloudellisia rooleja useista eri näkökulmista. Sijoittajat ovat positiivisia voimia kotimaisen työllisyyden ja tuottavuuden näkökulmista ja he lisäävät kohteidensa kasvuhaluja ja -kykyä. Pääomasijoittajilla on tutkijoiden mukaan myös epäsuorempi rooli yrityskentän luovan uudistumisen edistämässä ja uuden tiedon hyödyntämisessä, mikä taas on pitkän aikavälin hyvinvoinnin lisääntymisen tärkein yksittäinen selittäjä.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

ENNUSTEET OVAT TÄRKEÄ OSA ETLAN TUTKIMUSTOIMINTAA

Etla julkisti vuonna 2016 kaksi omaa suhdanne-ennustetta: 22. maaliskuuta sekä 27. syyskuuta.

Aiempien vuosien tapaan Markku Kotilaisen johtama ennusteryhmä seuraa ja ennakoii yleistä taloudellista kehitystä, arvioi talouspolitiikan vaikutuksia sekä kehittää ennustetyön menetelmiä. Tärkeimpiä julkaisuja ovat *Suhdanne*,

joka ilmestyi tuttuun tapaan kaksiosaisena vuosikirjana (*Suhdanne 2016:1* ja *Suhdanne 2016:2*) sekä kuukausittain ilmestyvä *Suhdannenäkömät*-julkaisu.

Etlan ennusteet tukevat yritysten ja yhteisöjen taloudellista päätöksentekoa ja ovat suhdanneseurannan sekä suunnittelun ja budjetoinnin tärkeitä apuvälineitä. Syyskuussa 2016 Etla arvioi työllisyyden pysyvän korkeana ja Suomen kokonaistuotannon kasvavan 1,1–1,2 prosenttia vuosina 2016–2018. Kysynnän painopisteen arvioimme siirtyvän asteittain kotimarkkinoista vientiin.

Maaliskuussa 2016 ennustimme 0,9 prosentin kasvua. Pieni korjaus

ylöspäin aiheutui aiemmin ennakoitua vahvemmista investoinneista ja yksityisestä kulutuksesta, jota tuki arvioitua matalampi säästämisaste.

Ennusteen ohella *Suhdanne*-julkaisu sisälsi myös vuonna 2016 artikkeleita ajankohtaisista aiheista. Syyskuussa ilmestyneessä julkaisussa muun muassa Markku Kotilainen käsitteli talouspoliittista tilannetta euroalueella ja Suomessa, ja Tarmo Valkonen arvioi viimeisimpien sote-päätösten vaikutuksia sekä niihin liittyviä avoimia kysymyksiä. Markku Lehmus ja Paavo Suni esittelivät Britannian EU-eron vaikutuksia Suomeen ja Joonas Widgrén kirjoitti asuntojen hintojen ennustamisesta Google-hauilla.

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos on julkaissut suhdanne-ennusteita vuodesta 1971 alkaen.

EUROFRAME: EUROALUEEN TOIPUMINEN ALKOI VIHDOIN

Kymmenen riippumattoman eurooppalaisen tutkimuslaitoksen verkoston EUROFRAMEn vuotuinen raportti *Economic Assessment of the Euro Area: Winter 2015/2016* julkistettiin tammikuussa 2016. Raportissa julkistetussa ennusteessa EUROFRAME ennakoii euroalueen bkt:n kasvuksi 1,8 prosenttia sekä vuonna 2016 että vuonna 2017.

Kokonaisuudessaan EUROFRAME arvioi euroalueen vihdoin alkaneen nousta vuoden 2010 jälkeisestä laskukaudesta.

Etla on verkoston jäsen ja osallistuu ainoana suomalaisena taloustutkimuslaitoksena ennusteen laatimiseen. EUROFRAME on tehnyt yhteisiä ennusteita euroalueelle vuodesta 2001 lähtien.

Etla osallistuu myös EUROFRAME-ryhmän vuosittaiseen konferenssiin, joka käsittelee euroalueen ajankohtaisia aiheita. Utrechtissa, Hollannissa kesäkuussa järjestetyssä 13. konferenssissa käsiteltiin muun muassa euroalueen talouden epätasapainoa ja sääntelyä.

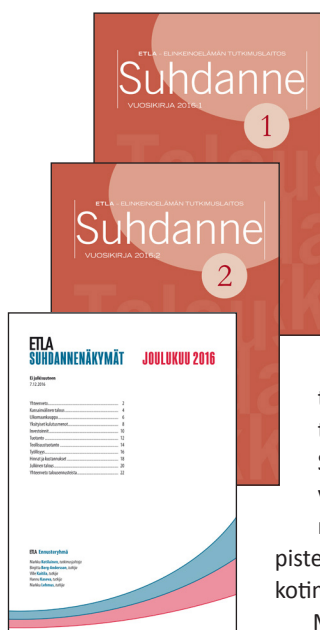
EUROFRAME-ryhmään kuuluvat ennuste- ja tutkimuslaitokset ovat CASE (Puola), CPB (Hollanti), DIW Berlin (Saksa), ESRI (Irlanti), IfW Kiel (Saksa), NIESR (Britannia), OFCE (Ranska), PROMETEIA (Italia), WIFO (Itävalta) sekä ETLA.

USEITA ISOJA TUTKIMUSHANKKEITA MENEILLÄÄN

Etla on mukana useissa laajoissa ja monivuotisissa tutkimushankkeissa. Ohessa muutamia poimintoja meneillään olevista hankkeista.

FIRSTRUN: "Fiscal Rules and Strategies under Externalities and Uncertainties"

Etlan johtamassa kansainvälisessä EU-hankkeessa selvitetään, miten kansallisen finanssipolitiikan vaikutukset muihin EU-maihin sekä talouskehitykseen liittyvä epävarmuus tulisi ottaa huomioon yhteisiä

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

finanssipolitiikan sääntöjä ja kansallisia talouspolitiikan strategioita suunniteltaessa. Hanke jatkuu kevääseen 2018, ja sitä vetää Etlassa tutkimusjohtaja Niku Määttänen.

Horizon 2020 -ohjelman rahoitus on kansainvälisesti kilpailtua ja rahoituspäätökset perustuvat tieteelliseen vertaisarviointiin. Etlalla on hankkeessa seitsemän eurooppalaista kumppania: London School of Economics, National Institute of Economic and Social Research (NIESR) Britanniasta, Centre for European Policy Studies (CEPS) Belgiasta, Institute for Advanced Studies (IHS) Itävallasta, Guido Carli University Italiasta, Center for Social and Economic Research (CASE) Puolasta sekä Institute of Economic Research (IER) Slovakiasta.

ETLA-BRIE: "Work and Wealth in the Era of Digital Platforms"

Etlan vuonna 2001 alkanut yhteistyö University of Californian Berkeley Roundtable of International Economy -yksikön (BRIE) kanssa jatkuu tässä tutkimushankkeessa. Työtä ja varallisuutta digitaalisten alustojen aikana tutkiva hanke selvittää digitaalisten alustojen implikaatioita yritysten liiketoimintastrategioille ja kansallisvaltioiden harjoittamalle politiikalle.

Digitaalisilla alustoilla tarkoitetaan Applen ja Googlen sovelluskauppojen sekä Spotifyn, YouTuben ja Uberin kaltaisia pilvipalveluita, joilla on ollut merkittävä vaikutus niin hyödyke- kuin työvoimamarkkinoillakin. Tavoitteena on, että hanke tukee liiketoimintastrategioiden ja kansallisen elinkeinopolitiikan muovaamista sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Etlassa hanketta vetää tutkimusjohtaja Petri Rouvinen ja BRIE:ssä professorit John Zysman ja Martin Kenney. Hanke päättyy vuonna 2018 ja sitä rahoittaa Tekes.

VNK-tutkimuksia sekä yhteishankkeita

Etlä on mukana myös vuonna 2017 tutkimushankkeissa, joita rahoittaa Valtioneuvoston kanslian tutkimus- ja selvitystoiminta. Esimerkiksi *Suomen kasvuedellytysten vahvistaminen* -Vnk-raportti valmistuu kevään 2017 aikana.

Yhteistyössä VATTin kanssa Etlä tutkii *Oppilaitoksen ja koulutusalan vaikutusta korkeakoulujen tuottavuuteen* sekä *Toisen asteen koulutuksen vaikutusta rikollisuuteen* ja yhteistyössä Palkansaajien tutkimuslaitoksen kanssa Etlä selvittää *Parantavatko uudet työnteon muodot yritysten tuottavuutta*.

Vuonna 2015 käynnistyneen laajan InSource-hankkeen (*Intangibles and International Sourcing*) loppuraportti on luvassa syksyllä 2017. Siinä kuvataan *globaalien arvoketjujen ja tuotannollisen toiminnan siirtojen vaikutuksia Suomessa ja Ruotsissa* sekä pohditaan ylikansallisesti toimivien yritysten ja arvoketjujen kasvavan roolin vaikutusta kansalliseen elinkeinopolitiikkaan. Tutkimustyötä on tehty sekä Suomessa että Ruotsissa. Etlan partneri Ruotsissa on KTH-yliopistossa sijaitseva CESIS-tutkimuskeskus. Hankkeen ohjausryhmään kuuluu henkilöitä sekä Suomesta (Tekes, TEM ja VNK) että Ruotsista (VINNOVA, Kommerskollegium, Tillväxtanalys).

MUKANA STRATEGISISSA HANKKEISSA

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos hyväksyttiin vuonna 2016 mukaan myös Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) rahoittamiin tutkimusohjelmiin.

Suomen Akatemian yhteydessä toimiva STN ehdottaa vuosittain valtioneuvostolle ajankohtaisia tutkimusteemoja ja avaa sen pohjalta hakuun tutkimusohjelmia. Rahoitettavat hankkeet valitaan niiden yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tieteellisen laadun perusteella.

Tarkoituksena on tuottaa tutkittua ratkaisukeskeistä tietoa päätöksenteon tueksi.

Etlä on tällä hetkellä mukana useammassakin STN-hankkeessa. Laaja *Polkuja Työhön* -hanke tutkii, mikä polarisoi tämän päivän työmarkkinoita ja minne joutuvat työntekijät. Etlan koordinoima kolmevuotinen hanke käynnistyi vuoden 2016 huhtikuun alussa ja päättyy vuoden 2019 maaliskuun loppuun mennessä. Konsortion johtaja on Etlan tutkimusjohtaja Rita Asplund, ja yhtä osahanketta koordinoi tutkimuspäällikkö Antti Kauhanen.

Tarkoitus on varmistaa, että suomalaisen työelämän kehittämisestä vastaavat tahot saavat ymmär-

rettävää ja paikkansapitävää tietoa sekä konkreettisia ratkaisuja päätöksenteon tueksi. Hanke pohtii myös, kuinka osaamisesta pidetään kiinni tässä ajassa, jossa ammattirakenteet ovat jatkuvassa myllerryksessä. Muutoksella on merkittäviä osaamiseen liittyviä seurauksia, mutta toistaiseksi ne ovat kuitenkin huonosti ymmärrettyjä.

Toinen laaja STN-hanke, johon Etlä osallistuu, on terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävä *PROMEQ*. Hankkeen tavoitteena on saada aikaan myönteisiä muutoksia tutkittavien elintavoissa ja elämänlaadussa sekä lisätä hyvinvoinnin ja terveyden tasa-arvoa Suomessa. Hanke integroi sosiaali- ja terveyspalveluja osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta.

Tavoitteena on myös vahvistaa julkisen, yksityisen ja vapaaehtoisen sektorin yhteistyötä sekä tuottaa väestötason toimintamalli, politiikkasuosituksia ja uusia menetelmiä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen. Etlasta hankkeessa ovat mukana tutkimusneuvonantaja Tarmo Valkonen sekä tutkimuspäällikkö Martti Kulvik.

Kolmannessa STN-hankkeessa tutkitaan digitaalisuuden vaikutusta ihmistyön sisältöön, laatuun ja määrään sekä seurauksia koulutusjärjestelmälle, organisaatorakenteille ja yrittäjyydelle.

Englanninkielisen *Smart Work in Platform Economy (SWiPE)* -hankkeen tavoitteena on selvittää muun muassa sitä murrosta, joka on kohdannut työn sisältöä ja muotoja sekä työn tekemisen ja yrittäjyyden tapoja, kun globaali talous on muuttunut ja uudet teknologiat ja alustat ovat syntyneet. SWiPE-hankkeissa tutkitaan näitä ilmiöitä ja niiden muutoksia monen tieteenalan ja tutkijaryhmän yhteistyönä. Etlasta vastuuhenkilönä on Etlätiedon toimitusjohtaja Petri Rouvinen.

Yhteistä kaikille STN-hankkeille on, että niiden avulla etsitään ratkaisuja suuriin yhteiskunnallisesti merkittäviin ilmiöihin. Siksi myös Etlä on hankkeissa mukana.

ETLAN HELI KOSKI ON YKSI AKATEMIAN STRATEGISEN TUTKIMUKSEN OHJELMAJOHTAJISTA

”Uutta perspektiiviä työhön”

Etlän tutkimuspäällikkö ja Aalto yliopiston tutkimusjohtaja Heli Koski on yksi strategisen tutkimuksen ohjelmajohtajista. Hänen vastuullaan on vetää hankkokonaisuuksista eli konsortioista muodostettua *Teknologiamurrokset ja muuttuvat instituutiot* -ohjelmaa.

Ohjelmassa tutkitaan erityisesti digitalisaation, alustatalouden, uusien energiamuotojen ja robotiikan hyödyntämistä. Kantavana ideana hankkeissa on poikkitieteellisyys, aito yhteistyö ja teknologinen murros.

Ohjelmassa tutkitaan esimerkiksi robotiikan mahdollisuuksia hyvinvointipalveluissa yhteistyössä muun muassa insinöörien, filosofien ja sosiologien kanssa. Näkökulma on paitsi palveluntuottajien, myös käyttäjien eli tutkimus on inhimillislähtöistä.

Digitalisaatio kulkee läpileikkaavana teemana ohjelmassa. Käytännössä ohjelmajohtaja integroi hankkeita yhdeksi ohjelmalliseksi kokonaisuudeksi. Ohjelmajohtajan tehtäviin kuuluu myös edistää vuorovaikutusta päätöksentekijöiden kanssa sekä saattaa ohjelmassa syntyvää tutkittua tietoa päätöksentekijöiden käyttöön.

Heli Koski sanoo ottaneensa strategisen tutkimuksen ohjelmajohtajuuden vastaan, koska halusi hakea uutta perspektiiviä työhönsä ja myös näköalapaikan aihealueen tutkimukseen.

Avoimen datan puolestapuhuja

Viime vuosina julkisen sektorin tietovarantoja on digitalisoitu ja avattu kasvavaan tahtiin, mikä on samalla tarjonnut mahdollisuuksia yhä laajempaan tiedon hyödyntämiseen ja innovatiivisiin ratkaisuihin. Suomi kuuluu julkisen sektorin tietojen avaamisessa ehdottomaan edelläkävijöiden joukkoon. Meillä tietovarantojaan ovat avanneet vapaaseen käyttöön jo muun muassa Ilmatieteen laitos (säätiedot) sekä Maanmittauslaitos (maastotietoaineistot).

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

Julkisten tietovarantojen avaaminen on myös noussut keskeiseksi politiikkateemaksi useissa maissa sen yhteiskunnallis-taloudellisten hyötyjen takia. Tästä syystä myös Etlassa ollaan kiinnostuneita avoimesta datasta ja sen tutkimisesta.

Heli Kosken oma kiinnostus avointa dataa kohtaan heräsi jo yli viisitoista vuotta sitten.

”Mielestäni verovaroin eli julkisin varoin kerätty tieto on ehdottomasti myös julkishyödyke. Kiinnostuin ja kirjoitin avoimesta datasta jo yli 15 vuotta sitten. Nyt sitten tutkin, miten datan vaikuttavuutta voisi paremmin mitata.”

Heli Koski.

Heli Kosken tuorein tutkimus Etlassa käsittelee juuri avoimen datan hyödyntämistä ja vaikuttavuutta. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen johtama hanke toteutettiin Etlan ja Open Knowledge Finlandin yhteistyönä. Hanke oli

osa valtioneuvoston vuoden 2016 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa. (VNK 40/2017)

STN-konsortiot, joissa Etlä on mukana:

- *Teknologiamurrokset ja muuttuva yhteiskunta* – ohjelma, ohjelmajohtaja, tutkimuspäällikkö Heli Koski
- *Ammattirakenteen muutos haastaa osaamisen* -ohjelmassa *Osaavat työntekijät – menestyvät työmarkkinat* -konsortiota vetää Rita Asplund Etlasta. Mukana Etlasta on myös Antti Kauhanen. Samassa ohjelmassa konsortiossa *Fiksu työ alustatalouden aikakaudella*, on Etlasta mukana Petri Rouvinen
- Konsortiossa *Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen PROMEQ* on Etlasta mukana Tarmo Valkonen. Se on osa *Terveys, hyvinvointi ja elämäntavat* -ohjelmaa
- *Teknologiamurrokset ja muuttuvat instituutiot* -ohjelmassa Etlasta on mukana Timo Seppälä konsortiossa *Teollisuuden digitaalinen murros*

Kaikkiaan seitsemältä STN-ohjelmalta odotetaan kunnianhimoisesti ratkaisuja yhteiskunnallisesti merkittäviin kysymyksiin.

Tytti Sulander

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

NOBELISTIEN SÄIHKETTÄ JA SANAN SÄILÄÄ ETLAN JA EVAN ILTAPÄIVÄSSÄ

Taloustieteen Nobel-palkinnon ensimmäisenä suomalaisena saanut professori Bengt Holmström esiintyi 30. marraskuuta Etlan ja Evan järjestämässä tilaisuudessa Finlandia-talossa. Amerikkalaisen Massachusetts Institute of Technologyn (MIT:n) professorina toimiva Holmström on jo pitkään istunut myös Etlan ja EVAn hallituksessa.

Täysi salillinen kuulijoita seurasikin kiinnostuksella, kun Etlan ja Evan hallitusten puheenjohtaja Jorma Ollila haastatteli ystäväänsä Holmströmiä. Uutiskynnyks ylittyi ja kiinnostuksesta nobelistia kohtaan kertoi sekin, että Yle välitti tilaisuuden suorana myös Areenassa. Tuloksena oli liki tunnin mittainen säkenöivä keskustelu muun muassa johdon kannustimista.

Tilaisuus tarjosi samalla läsnäolijoille myös historiallisen hetken: ensimmäistä kertaa kaksi suomalaista nobelistia kohtasi samassa tilaisuudessa, kun presidentti Martti Ahtisaari istuutui eturiviin pääministeri Juha Sipilän viereen kuuntelemaan Holmströmiä.

Sopimusteorian tutkimuksestaan palkittu Holmström kertasi ajatteluaan kannustimista. Hän muistutti, että kannustimien rakentamisessa lopulta vain kymmenen prosenttia on rahaa, 90 prosenttia on sittenkin muita tapoja motivoida ja ohjata ihmisiä.

Juha Sipilä, Bengt Holmström, Jorma Ollila ja Matti Alahuhta.

Vesa Vihriälä ja Jorma Ollila.

”Tämänhetkinen kannustinajattelu onkin keskitynyt hyvin pitkälti siihen, mitä voidaan tehdä ilman suoranaisia rahallisia kannustimia, tai ainakin niiden yhteydessä”, hän kiteytti.

”Diagnoosini ei ole, että he olisivat pahoja ihmisiä”

Jorma Ollila kysyi Holmströmiltä, ovatko johdon kannustimet sitten kohtuuttomia ja ovatko ne ehkä johtaneet huonoihin päätöksiin.

”On pidettävä erillään kysymys tasosta ja rakenteesta. Lähtökohtaisesti kannustinteoria ei ota kantaa tasoon, koska yleensä lähdetään siitä, että taso määräytyy markkinoilla. Teoria keskittyy siihen, miten kannustin rakennetaan.”

Holmström myönsi, että kannustimet ovat johtaneet myös vääriin päätöksiin.

”Näemme tämän esimerkiksi Wells Fargossa ja Enronissa, joissa on ollut skandaaleja. Minun diagnoosini ei ole, että he olisivat pahoja ihmisiä vaan että heiltä odotetaan paljon. Siinä vaiheessa kun ihmisiltä aletaan odottaa yhä enemmän ja enemmän, niin osa porukasta reagoi eräällä tavalla epätoivoisuusaan ja alkaa manipuloida lukuja. Tilannetta, jossa odotukset ovat niin suuret, ei ymmärretä.”

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

Myös transparenssi eli nykyinen läpinäkyvyyden vaatimus on Holmströmin mukaan hilannut johdon palkkioita ylöspäin kun on helposti ollut nähtävissä, mitä toiset tienaavat.

Kissa pöydälle eli Nokian kannustimet puheeksi

Jorma Ollila sanoi seuraavaksi nostavansa kissan pöydälle ja kysyi suoraan Holmströmiltä, mitä hän ajattelee Nokiassa eri vaiheissa käytössä olleista kannustinjärjestelmistä – tämän päivän perspektivistä.

”Kun tulin Nokiaan -99, niin yhtiö oli ainakin amerikkalaisen mittapuun mukaan hyvin vaatimattomalla tasolla. Instrumentit olivat aika yksinkertaisia, käytännössä vain optioita ja joitakin bonusjärjestelmiä. Sitten ne tietysti nousivat muiden mukana. Ei minulla ole kuitenkaan sellaista käsitystä, että olisimme tehneet mitään viallista. Sen suhteen minulla on puhdas omatunto”, Holmström pohti.

Hän kuitenkin arvioi, että Nokiankin kannustinjärjestelmät muuttuivat aikaa myöten vähemmän onnistuneiksi.

”Vikana oli, ettei siellä enää käytännössä saanut tehdä sellaisia järjestelmiä, joista pidimme, vaan ne tulivat monimutkaisiksi, sotkuisemmiksi ja osiltaan järjettömiksi.”

Nykyinen kannustinjärjestelmien ”sotkuisuus” ja yleinen järjettömyys on kansan ja sitä kautta konsulttien aikaansaannosta, nobelisti jyrähti.

”Näyttää hyvältä ja oikeudenmukaiselta, mutta ei ole tehokas”, hän päätti.

Holmström oli Nokian hallituksessa vuosina 1999–2012. Nobel-komitea myönsi 2016 taloustieteen palkinnon sopimusteorian tutkimuksista Holmströmin lisäksi Harvardin yliopiston taloustieteen professorille Oliver Hartille.

Tytti Sulander

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

TUTKIMUSLAITOSTEN MEDIANÄKYVYYS VUONNA 2016

Etilaan liittyviä artikkeleita julkaistiin vuonna 2016 kotimaisessa mediassa 1 327 kappaletta ja kansainvälisessä mediassa 141 kappaletta. Ensimmäisen vuosineljänneksen näkyvimpiä aiheita olivat työpaikkojen katoaminen digitalisaation myötä, öljyn alhainen hinta, Etilan työn määrää käsitellyt raportti ja kilpailukykysojimus. Lisäksi Etila näkyi kansainvälisesti BBC:n viitatessa Etilan raporttiin Suomen talouden tilaa käsitelleessä artikkelissaan.

Toisen vuosineljänneksen aikana näkyvyyttä toi Joonas Tuhkurin töiden ulkomaille siirtymistä käsitellyt tutkimus, Etilan laatima yritysten arvonalisää käsitellyt raportti sekä hakukoneista ennustamiseen keskittyvä ETLAnow.

Kolmannen neljänneksen aikana näkyvyyttä toi Bengt Holmströmin, Sixten Korkmanin ja Vesa Viheriälän valtiovarainministerille laatima muistio talouspolitiikan suuntaustarpeista. Lisäksi näkyvyyttä toi hallituksen Etilalta ja VATT:lta tilaama yritys- ja pääomaverotuksen uudistamissuunnitelma. Muita näky-

neitä aiheita olivat pankkien stressitesti, Etilan julkaiseva talousennuste ja työpaikkojen säilymistä koskettanut keskustelu.

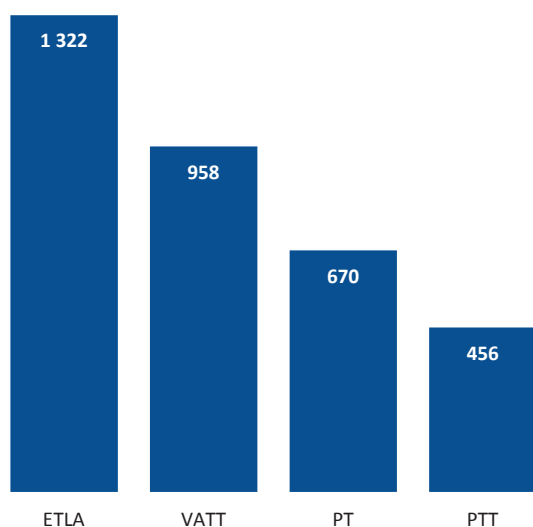
Viimeisen neljänneksen aikana Etila näkyi varsinkin Bengt Holmströmin Nobel-voiton yhteydessä. Lisäksi huomiota saivat yritystukiin, korkeakoulujen rahoitukseen ja opintotuki uudistukseen liittyneet kannanotot.

Vuonna 2016 tutkimuslaitosten välillä tehdyn medianäkyvyysvertailun mukaan näkyvin oli Etila. Näkyvyyden määrä kuitenkin laski aikaisempaan vuoteen verrattuna 26,2 %. Muista tutkimuslaitoksista näkyvimpiä olivat järjestyksessä Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos ja Pellervon taloustutkimus.

Etilan näkyvyyden kannalta tärkeimmät mediat olivat vuonna 2016 Helsingin Sanomat, Kauppalehti ja YLE Uutiset. HS:ssa ja Kauppalehdessä oli vuoden aikana kummassakin Etilasta yli sata mainintaa ja YLE Uutisten verkkosivuillakin 85 mainintaa.

Meltwaterin media-analyysin kattamat toimitukselliset lähteet ovat verkossa julkaistavat sanomalehdet, ammattilehdet ja lehdistötiedotteet sekä verkossa toimivien uutistoimistojen sekä netti-tv:n ja -radion aineisto.

TUTKIMUSLAITOSTEN MEDIANÄKYVYYS VUONNA 2016 (mainintaa artikkeleissa, kpl)

TALOUS JA HALLINTO

Yhdistys ja hallitus

Etilan jäseniä vuonna 2016 olivat Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliiton (TT) Säätiö ja Elinkeinoelämän keskusliitto r.y.

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 27.5.2016 ja syyskokous 13.12.2016. Hallituksen puheenjohtajana oli Jorma Ollila. Hallitus kokoontui neljä kertaa. Etilalla on myös valtuuskunta, joka kokoontui kaksi kertaa.

Henkilöstö

Vuoden 2016 lopussa Etilaan (ml. Etilatieto Oy) oli työsuhteessa vajaa 50 henkilöä. Koko henkilökunnasta tutkimus- ja ennustetyössä oli noin 40 henkilöä, yli puolella on tohtorin tutkinto. Etila on pyytänyt tutki-

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos vuonna 2016

Talouspäällikkö Kirsti Jalaistus, tutkussihiteeri Sinikka Littu ja suunnittelija Eija Kauppi.

musprojekteihin osallistuvia ulkopuolisia korkeatasoisia koti- ja ulkomaisia tutkijoita Etlan Senior Felloweiksi. Vuoden 2016 lopussa Etlalla oli kaksitoista Senior Fellowta.

Talous

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen toiminnan tuotot, mukaan lukien jäsenrahoitus (1,4 M€) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta-avustus tieteen edistämiseen olivat vuonna 2016 yhteensä 5,4 miljoonaa euroa.

Vuoden aikana Etlassa oli meneillään yli neljäkymmentä tutkimusprojektia, joihin saatiin ulkopuolista rahoitusta. Projektituotot olivat vuonna 2016 yhteensä 3,3 miljoonaa euroa, selvästi edellisvuotista enemmän. Projektirahoittajia olivat mm. Suomen Akatemia, Euroopan unioni, Tekes, TT-säätiö, Pohjoismaiden eri rahastot, valtiontalouden tarkastusvirasto sekä monet ministeriöt. Etlä on menestynyt hyvin valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan selvitys- ja tutkimustoiminnan hankkeiden saamisessa itse tai yhdessä tutkimuskumppanien kanssa.

Etlan vuoden 2015 lopussa myymien kiinteistö-osakkeiden tulot on sijoitettu tavoitellen pitkäaikais- ta vakaata tuottoa, jolla pyritään kattamaan vuokralle siirtymisen lisäämiä kustannuksia.

Toimistotilat

Etlä muutti helmikuussa vuokralle uusiin tiloihin Osuuspankin vanhaan pääkonttoriin Arkadiankatu 23:een. Toimitilat sijaitsevat Aalto-yliopiston kaupakorkeakoulun ja Svenska Handelshögskolanin vierssä. Lähellä on myös Helsingin taloudellinen tutkimuskeskus (Helsinki Center of Economic Research, HECER), joka on Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston ja Hankenin yhteinen yksikkö sekä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen VATT:n toimitilat. Etlä vuokraa osan tiloistaan Elinkeinoelämän valtuuskunta EVAlle ja Etlätieto Oy:lle.

Toimitilojen sisustussuunnittelun teki Sisustusarkkitehdit Fyra Oy. Tupaantuliaisissa 7.4. oli satoja vieraita.

Yhteistoiminta EVAn kanssa

Etlan toimitusjohtaja on myös EVAn toimitusjohtaja. EVAn toimisto työskentelee läheisessä yhteistyössä Etlan kanssa samoissa toimitiloissa. EVAlla on omat hallintoelimet ja oma budjetti.

Tytäryhtiöt

Etlätieto Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön tarkoituksena on harjoittaa perus- ja soveltavaa tutkimusta sekä kehittämistä ja levittää tutkimustuloksia julkaisujen kautta. Yhtiö ei jaa osinkoa, vaan voitto käytetään tutkimustoimintaan ja tutkimustulosten levittämiseen.

Vuoden aikana valmistui mm. cleantechiä, sote- arvoketjuja ja startupeja käsittelevät hankkeet.

Taloustieto Oy kustantaa Etlan julkaisemat tutkimukset ja suhdanneraportit sekä EVAn julkaisut. Taloustieto järjesti yhdessä Etlan kanssa Suhdanteen julkistamisen yhteydessä lounasseminaarit maaliskuussa ja syyskuussa.

Liite 1 Kannatusyhdistyksen valtuuskunta ja hallitus

KANNATUSYHDISTYKSEN VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja

Hallituksen puheenjohtaja **Jorma Ollila**

Jäsenet

Toimitusjohtaja **Elina Björklund**

Hallituksen puheenjohtaja **Aaro Cantell**

Toimitusjohtaja **Henrik Ehrnrooth**

Asiamies **Leif Fagernäs**

Pääjohtaja **Mikko Helander**

Pääjohtaja **Taavi Heikkilä**

Toimitusjohtaja **Jyri Häkämies**

Hallituksen puheenjohtaja **Mika Ihamuotila**

Varatoimitusjohtaja **Ari Kaperi**

Pääjohtaja **Reijo Karhinen**

Tekniikan tohtori **Harri-Pekka Kaukonen**

Toimitusjohtaja **Nina Kopola**

Toimitusjohtaja **Pertti Korhonen**

Hallituksen puheenjohtaja **Liisa Leino**

Toimitusjohtaja **Matti Lievonen**

Toimitusjohtaja **Pekka Lundmark**

Hallituksen jäsen **Marjo Miettinen**

Toimitusjohtaja **Risto Murto**

Toimitusjohtaja **Jari Paasikivi**

Toimitusjohtaja **Jussi Pesonen**

Hallituksen puheenjohtaja **Risto Siilasmaa**

Vuorineuvos **Maarit Toivanen-Koivisto**

Konsernijohtaja **Jaana Tuominen**

Konsernijohtaja **Christoph Vitzhum**

KANNATUSYHDISTYKSEN HALLITUS

Puheenjohtaja

Hallituksen puheenjohtaja **Jorma Ollila**

Varapuheenjohtaja

Pääjohtaja **Kari Jordan**

Jäsenet

Hallituksen puheenjohtaja **Timo Ahopelto**

Hallituksen puheenjohtaja **Matti Alahuhta**

Professori **Anne Brunila**

Professori **Bengt Holmström**

Toimitusjohtaja **Satu Huber**

Rehtori **Tuula Teeri**

Hallituksen puheenjohtaja **Björn Wahlroos**

Liite 2 Henkilöstö

TOIMITUSJOHTAJA

Vesa Vihriälä

TUTKIMUS

Työmarkkinat ja osaaminen

Tutkimusjohtaja: **Rita Asplund**

Tutkimuspäällikkö: **Antti Kauhanen**

Tutkijat: **Nelli Valmari ja Hanna Virtanen**

Tutkimussihteeri: **Pekka Vanhala**

Kilpailu, innovaatio ja tuottavuus

Tutkimusjohtaja **Mika Maliranta**

Tutkimuspäällikkö: **Heli Koski**

Tutkija: **Paolo Fornaro**

Tutkimusharjoittelija: **Juha Luukkonen**

Tutkimusassistentit: **Maija Keskinen, Marja-Lisa Laukkonen,**

Paavo Hurri ja Eyüp Yilmaz

Julkinen talous ja talouspolitiikka

Tutkimusjohtaja: **Niku Määttänen**

Tutkimusneuvonantajat: **Jukka Lassila ja Tarmo Valkonen**

Tutkija: **Tero Kuusi**

Suunnittelija: **Eija Kauppi**

Makrotalous, kansainvälinen talous ja suhdanteet

Tutkimusjohtaja: **Markku Kotilainen**

Tutkijat: **Birgitta Berg-Andersson, Ville Kaitila, Hannu Kaseva**

ja **Markku Lehmus**

Tutkimussihteeri: **Sinikka Littu**

Tieto ja teknologia

Tutkimusjohtaja: **Petri Rouvinen**

Tutkimusneuvonantaja: **Aija Leiponen**

Tutkimuspäällikkö: **Antti-Jussi Tahvanainen**

Tutkijat: **Annu Kotiranta, Juri Mattila ja Timo Seppälä**

Tutkimusanalytiikko: **Joonas Tuhkuri**

HALLINTO

Markku Lammi, talous- ja viestintäjohtaja

Kimmo Aaltonen, graafinen piirtäjä

Hannele Heikkinen, puhelinvaihteenhoitaja

Kirsti Jalaistus, talouspäällikkö

Petteri Larjos, atk-päällikkö

Ville Kinnula, siviilipalvelusmies

Timo Nikinmaa, projektijohtaja (viestintä)

Pirjo Saariokari, toimistovirkailija

Minna Tokkari, toimitusjohtajan assistentti

Christina Tigerstedt, atk-tukihenkilö

ETLA SENIOR FELLOWS

Juha Alho, Professor, University of Helsinki, Department of Social Research

Jed DeVaro, Professor, Department of Management and Department of Economics, California State University, East Bay, United States of America

Ari Hyytinen, Professor, School of Business and Economics, University of Jyväskylä

Pekka Ilmakunnas, Professor, Aalto University School of Business

Takao Kato, Professor, Colgate University, NY, United States of America

Martin Kenney, Professor, University of California, Davis, United States of America

Mikko Ketokivi, Professor, IE Business School, Madrid, Spain

Aija Leiponen, Associate Professor, Cornell University Ithaca, New York, United States

Terttu Luukkonen, Adjunct Professor, Universities of Tampere and Oulu

Joel Schalowitz, Professor, Kellogg School of Management, Evanston, United States of America

Otto Toivanen, Professor, Katholieke Universiteit Leuven, Faculty of Business and Economics, Leuven, Belgium

John Zysman, Professor, University of California, Berkeley, United States of America

TYTÄRYHTIÖT

Etlatieto Oy

Toimitusjohtaja: **Petri Rouvinen**

Varatoimitusjohtaja: **Jyrki Ali-Yrkkö**

Tutkimuspäällikkö: **Martti Kulvik**

Projektitutkijat: **Annu Kotiranta, Mika Pajarinen ja**

Ilkka Ylhäinen

Tutkimusassistentti: **Kristian Lauslahti**

Taloustieto Oy

Toimitusjohtaja: **Markku Lammi**

Liite 3 Etlan sarjoissa ilmestyneet julkaisut

SUHDANNEJULKAISUT

Suhdanne-vuosikirja. Nro. 1/2016, 113 s.

Suhdanne-vuosikirja. Nro. 2/2016, 95 s.

KATSAUKSET

Suhdannenäkymät-verkkojulkaisu, 12 päivitystä.

Toimialakatsaus-verkkojulkaisu, 2 päivitystä.

SARJA B

B 271

Annu Kotiranta – Martti Kulvik – Sirpa Maijanen – Timo Seppälä, Harsoja ja hallintoa – Terveysarvoketjujen anatomiaa. Helsinki 2016. 105 s.

B 272

Peter Adriaens – Antti-Jussi Tahvanainen, Financial Technology for Industrial Renewal. Helsinki 2016. 270 s.

B 273

Vesa Vihriälä (Toim.), Taloustutkimus päätöksenteon tukena. Helsinki 2016. 221 s.

RAPORTIT – REPORTS

No 48

Jesper Bagger – Mika Maliranta – Niku Määttänen – Mika Pajarinen, Innovator Mobility in Finland and Denmark. 13.1.2016. 20 s.

No 49

Paavo Suni – Vesa Vihriälä, Finland and Its Northern Peers in the Great Recession. 15.1.2016, 33 s.

No 50

Antti Kauhanen – Vesa Vihriälä, Työn määrä: Miksi Suomessa pitäisi tehdä enemmän työtä? 18.2.2016. 29 s.

No 51

Tero Kuusi – Mika Pajarinen – Petri Rouvinen – Tarmo Valkonen, Arvio t&k-verokannusteen vaikutuksista yritysten toimintaan Suomessa. 11.3.2016. 55 s.

No 52

Joonas Tuhkuri – Hans Lööf – Ali Mohammadi – Petri Rouvinen, Offshoring R&D. 4.5.2016. 13 s.

No 53

Jyrki Ali-Yrkkö – Timo Seppälä – Juri Mattila, Suurten yritysten ja niiden arvoketjujen rooli taloudessa. 18.5.2016. 37 s.

No 54

Joonas Tuhkuri, ETLAnow: A Model for Forecasting with Big Data – Forecasting Unemployment with Google Searches in Europe. 25.5.2016. 16 s.

No 55

Klaus Castren – Alekski Kortelainen – Timo Seppälä, Rajaresursien puute hidastaa teollisen internetin alustaekosysteemien syntyä. 26.8.2016. 12 s.

No 56

Niku Määttänen – Olli Ropponen, Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus, tuotantopanosten allokaatio ja tuottavuus. 26.8.2016. 16 s.

No 57

Kristian Lauslahti – Juri Mattila – Timo Seppälä, Älykäs sopimus – Miten blockchain muuttaa sopimuskäytäntöjä? 12.9.2016. 29 s.

No 58

Antti-Jussi Tahvanainen – Peter Adriaens – Annu Kotiranta, Growing Pains of Industrial Renewal – Case Nordic Cleantech. 26.9.2016. 59 s.

No 59

Hannu Karhunen – Niku Määttänen – Roope Uusitalo, Opintotukijärjestelmän uudistaminen – rakenteelliseen malliin perustuvia vaikutuslaskelmia. 10.10.2016. 26 s.

No 60

Mika Maliranta – Niku Määttänen – Mika Pajarinen, Firm Subsidies, Wages and Labor Mobility. 13.10.2016. 18 s.

No 61

John Zysman – Martin Kenney, The Next Phase in the Digital Revolution: Platforms, Abundant Computing, Growth and Employment. 17.10.2016. 21 s.

No 62

Jyrki Ali-Yrkkö – Petri Rouvinen – Pekka Sinko – Joonas Tuhkuri, Suomi globaaleissa arvoketjuissa. 30.11.2016. 41 s.

No 63

Joona Widgrén, Google-haut Suomen asuntojen hintojen ennustajana. 14.12.2016. 36 s.

No 64

Rita Asplund – Antti Kauhanen – Pekka Vanhala, Työpankin kautta työllistyminen. 20.12.2016. 19 s.

Liite 3 Etlan sarjoissa ilmestyneet julkaisut

No 65

Annu Kotiranta – Mika Pajarinen – Petri Rouvinen, Alkuvaiheen koko, osakeyhtiömuoto ja kasvuhakuisuus selittävät nuorten yritysten toteutunutta kasvua. 22.12.2016. 12 s.

No 66

Annu Kotiranta – Mika Pajarinen – Petri Rouvinen, Miltä startupit näyttävät tilastojen valossa? 22.12.2016. 17 s.

No 67

Annu Kotiranta – Mika Pajarinen – Petri Rouvinen, Onko uusyrittäjyyden luonne muuttunut? 22.12.2016. 47 s.

WORKING PAPERS

No 33

Henri Keränen – Tero Kuusi, The EU's Fiscal Targets and Their Economic Impact in Finland. 26.1.2016. 58 s.

No 34

Esa Viitamo – Seppo Luoto – **Timo Seppälä**, Network Positioning through Manufacturing Services – Lessons from the Contract Manufacturing Industry. 15.2.2016. 26 s.

No 35

Joonas Tuhkuri, Forecasting Unemployment with Google Searches. 2.3.2016. 34 s.

No 36

Tobias Ylömäki, Global Value Chain Upgrading. 11.3.2016. 18 s.

No 37

Nelli Valmari, Estimating Production Functions of Multiproduct Firms. 8.3.2016. 61 s.

No 38

Juri Mattila, The Blockchain Phenomenon – The Disruptive Potential of Distributed Consensus Architectures. 10.5.2016. 24 s.

No 39

Joonas Tuhkuri, Trade and Innovation: Matched Worker-Firm-Level Evidence. 3.6.2016. 11 s.

No 40

Juha Alho, Descriptive Findings on the Convergence of Female and Male Mortality in Europe. 20.9.2016. 295 s.

No 41

Sari Pekkala Kerr – Terhi Maczuls kij – **Mika Maliranta**, Within and Between Firm Trends in Job Polarization: Role of Globalization and Technology. 3.10.2016. 47 s.

No 42

Mika Maliranta – Satu Nurmi, Business Owners, Employees and Firm Performance. 6.10.2016. 35 s.

No 43

Juri Mattila – Timo Seppälä – Catarina Naucier – Riitta Stahl – Marianne Tikkanen – Alexandra Bådenlid – Jane Seppälä, Industrial Blockchain Platforms: An Exercise in Use Case Development in the Energy Industry. 11.10.2016. 21 s.

No 44

Paolo Fornaro – Henri Luomaranta, Job Creation and the Role of Dependencies. 13.10.2016. 25 s.

No 45

Heli Koski – Helinä Melkas – Martti Mäntylä – Roel Pieters – Rauli Svento – Tuomo Särkikoski – Heli Talja – Juha Hyypä – Harri Kaartinen – Hannu Hyypä – Leena Matikainen, Technology Disruptions as Enablers of Organizational and Social Innovation in Digitalized Environment. 22.12.2016. 18 s.

MUISTIO – BRIEF

No 42

Juri Mattila – Timo Seppälä, Digital Trust, Platforms, and Policy. 7.1.2016.

No 43

Antti-Jussi Tahvanainen – Peter Adriaens – Dimitris Assanis, On the Potential of the Bioeconomy as an Economic Growth Sector. 18.1.2016.

No 44

Henri Keränen – Markku Lehmus, Arvio yhteiskuntasopimuksen taloudellisista vaikutuksista. 4.3.2016.

No 45

Birgitta Berg-Andersson – Markku Kotilainen, Pakotteiden vaikutus Suomen vientiin Venäjälle. 14.4.2016.

No 46

Joonas Tuhkuri, Globalization Threatens One Quarter of Finnish Employment. 4.5.2016.

No 47

Markku Lehmus – Vesa Vihriälä, Palkkasopeutuksen merkitys Suomen kriisin helpottajana. 12.5.2016.

No 48

Markku Lehmus – Paavo Suni, Brexit ja Suomen talous. 23.8.2016.

Liite 3 Etlan sarjoissa ilmestyneet julkaisut

No 49

Mika Maliranta – Satu Nurmi, Tuottavia yrityksiä perustavat yrittäjät. 6.10.2016.

No 50

Antti Kauhanen, The Future of Work: Challenges for Men and Women. 2.11.2016.

No 51

Jukka Lassila – Niku Määttänen – Tarmo Valkonen, Työeläkeindeksin palauttaminen palkkaideksiksi tulisi kalliiksi. 8.12.2016.

No 52

Rita Asplund – Pekka Vanhala, Neet-nuorten tulkinnassa korjattavaa. 21.12.2016.

No 53

Niku Määttänen – Tarmo Valkonen, Ansiosidonnainen työttömyysturva, työllisyys ja elinkaaritulot. 21.12.2016.

Liite 4 Artikkelit ja julkaisut muissa kuin Etlan sarjoissa

TIETEELLISET JULKAISUT JA ARTIKKELIT TIETEELLISISSÄ AIKAKAUSKIRJOISSA JA AKATEEMISISSA SARJOISSA

Ville Kaitila, GDP growth in Russia: different capital stock series and the terms of trade. *Post-Communist Economies*, Volume 28, Issue 2, s. 129–145. Taylor & Francis Group 2016.

Antti Kauhanen – Jed DeVaro – Hugh Cassidy, Promotion signalling, gender, and turnover: New theory and evidence. *Journal of Economic Behavior & Organization*, Volume 126, Part A, June 2016, s. 140–166. Elsevier.

Jed DeVaro – **Antti Kauhanen**, An “Opposing Responses” Test of Classic versus Market-Based Promotion Tournaments. *Journal of Labor Economics* 34, no. 3 (July 2016), s. 747–779. The Chicago University Press.

Pekka Ilmakunnas – **Mika Maliranta**, How does the age structure of worker flows affect firm performance? *Journal of Productivity Analysis*, 46(1), 2016, s. 43–62.

Esa Viitamo – Seppo Luoto – **Timo Seppälä**, Servitization in contract manufacturing – Evidence from Polar Business Cases. *Strategic Outsourcing: An International Journal*, Volume 9 Issue 3, s. 246–270. Emerald Publishing 2016.

Mikko Ketokivi – Virpi Turkulainen – **Timo Seppälä** – **Petri Rouvinen** – **Jyrki Ali-Yrkkö**, Why locate manufacturing in a high-cost country? A case study of 35 production location decisions. *Journal of Operations Management*. forthcoming. Elsevier.

MUUT TUTKIMUSJULKAISUT

Jyrki Ali-Yrkkö – **Petri Rouvinen** – Pekka Sinko – **Joonas Tuhkuri**, Suomi globaaleissa arvoketjuissa. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 11/2016.

Rita Asplund – **Pekka Vanhala**, Korkeakoulutettujen työmarkkinatilanne muutoksessa. Työpoliittinen aikakauskirja 3/2016, s. 47–58. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Rita Asplund – **Pekka Vanhala**, Korkeasti koulutettujen työmarkkinapolut – työllisyys, työttömyys ja syrjäytymisriski. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 22/2016.

Antti Kauhanen, Bengt Holmströmin keskeiset tutkimukset sopimuksista ja kannustinjärjestelmistä. Kansantaloudellinen aikakauskirja, 112 vuosikerta, 4.2016. s. 380–391. Taloustieteellinen Yhdistys.

Antti Kauhanen – **Annu Kotiranta** – **Martti Kulvik** – **Jukka Lassila** – Sirpa Maijanen – Marja Tähtinen – **Tarmo Valkonen**, Sote – enemmän, paremmin ja halvemmallaa? Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 15/2016.

Janne Antikainen – Marc de Vries – Jarmo Eskelinen – **Heli Koski** – Tommi Niemi – **Mika Pajarinen** – Sinikukka Pyykkönen, Massadatasta liiketoimintaa ja tehokkaita julkisia palveluja. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 16/2016.

Annu Kotiranta – **Petri Rouvinen** – **Heli Koski** – Terttu Luukkonen – **Mika Pajarinen** – **Ilkka Ylhäinen** – Pekka Ylä-Anttila, OECD Reviews of Innovation Policy: ETLA Background Report. (ei ilmestynyt julkaisuna, saatavissa pyynnöstä Työ- ja elinkeinoministeriöstä/Opetus- ja kulttuuriministeriöstä). 2016.

Markku Lehmus – Juha Honkatukia, Suomen talous 2015–2030: Laskelmia politiikkatoimien vaikutuksista. VATT Tutkimukset 183/2016, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.

Mika Pajarinen – **Petri Rouvinen**, Digibarometri 2016. Kaupan liitto, Liikenne- ja viestintäministeriö, Tekes, Teknologiateollisuus ja Verkkoteollisuus. 2016. Helsinki: Taloustieto Oy.

Mika Pajarinen – **Petri Rouvinen** – **Ilkka Ylhäinen**, Kasvun nälkä – Pääomasijoitetut yritykset muutosagentteina. Tekes ja FVCA. 2016. Helsinki: Taloustieto Oy.

Petri Rouvinen – Pekka Ylä-Anttila, Huono palveluosaaminen pudotti Suomen digitalouden kärjestä. Suomen Digitalisoinnin Historia 1995–2015. 31.3.2016.

Liite 4 Artikkelit ja julkaisut muissa kuin Etlan sarjoissa

Henri Lahtinen – Henrik Pekkala – Kimmo Halme – Vesa Salminen – Valtteri Härmälä – Julia Wiikeri – Helka Lamminkoski – Kristiina Lähde – Kari Mikkela – **Petri Rouvinen** – **Annu Kotiranta** – **Mika Pajarinen** – Margaret Dalziel – Brian Barge – Conor Meade – Xiao Zhao, Startup-yritysten kasvun ajurit ja pullonkaulat. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 30/2016.

Ilkka Ylhäinen – **Petri Rouvinen** – **Tero Kuusi**, Katsaus yksityisen t&k-toiminnan ja sen julkisen rahoituksen vaikuttavuuteen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 57/2016.

MUUT ARTIKKELIT

Rita Asplund, Arbetsmarknaden stöps om. Affärsmagasinet FORUM. 31.5.2016, s. 5.

Rita Asplund, Nuorten miesten tilanteesta on annettu liian synkkä kuva, mielipidekirjoitus. Helsingin Sanomat. 5.10.2016.

Rita Asplund, Myter om ungdomars utanförskap. Affärsmagasinet Forum. 7.11.2016.

Antti Kauhanen, Minkäläistä osaamista tarvitset tulevaisuudessa? Blogikirjoitus. <http://www.polkujatyojon.fi>. 29.9.2016.

Markku Lehmus, Matalien korkojen aikakausi. Talous & Yhteiskunta -lehden blogi. <http://www.labour.fi>. 9.2.2016.

Markku Lehmus, Euroalueen inflaatioankkuri on pohjassa. Talous & Yhteiskunta -lehden blogi. <http://www.labour.fi>. 16.6.2016

Mika Maliranta, Kahden kerroksen miehiä. Blogikirjoitus, Tasa-arvovaje-hanke. <http://www.tasaarvovaje.fi>. 15.3.2016

Mika Maliranta, Työmarkkinajärjestelmän pelisäännöt ja toimintamallit korjattava. Viikon vieras. Libera <http://www.libera.fi>. 30.3.2016.

Juri Mattila – **Timo Seppälä**, New York, Lontoo ja Berliini – lohkoketjuosaamisen keskittymät. Aalto Leaders' Insight. Aalto University Professional Development, Aalto University Executive Education. <http://www.aaltopro.fi/blog>. 17.5.2016.

Petri Rouvinen, Neljäs teollinen vallankumous tulee – onko Suomi valmis? EK:n talouskeskiviikko. Elinkeinoelämän keskusliitto. <http://ek.fi/blogi>. 24.2.2016.

Petri Rouvinen, Suomen strategia – innovaatiovetoinen kasvu. Tekes-blogi. <https://www.tekes.fi/>. 10.5.2016.

Petri Rouvinen, A Digital platform... Say Again? SWiPE blogi. <http://www.smartworkresearch.fi>. 17.10.2016.

Petri Rouvinen, Digialusta... siis mikä? <http://www.smartworkresearch.fi>. SWiPE blogi. 13.10.2016.

Vesa Vihriälä, Millaista kasvua – ja millä keinoin? Talouselämä. 15.1.2016.

Vesa Vihriälä, What should and will Finland make of Brexit? Teoksessa What to do with the UK? EU perspectives on Brexit. VoxEU. 24.10.2016.

Vesa Vihriälä, Unionin horjahdus – Euroopan ja Suomen valinnat Brexitin jälkeen. EVA Analyysi No 53. 25.11.2016.

Liite 5 Seminaareja Etlassa

- 8.1.**
Olli Kangas, Jouko Verho, Kari Hämäläinen ja Pertti Honkanen (Kela): Perustulokeilu.
- 22.1.**
Paavo Suni (ETLA): "A rise of the shale oil, industry cost curves and the strategy of the OPEC".
- 17.3.**
Juha Alho (Helsingin yliopisto): "Modeling incidence of nuptiality".
- 23.3.**
Heikki Loikkanen (Helsingin yliopisto): "Näkökulmia kuntien, alueiden ja palvelusektorien reformeihin".
- 30.3.**
Peter Tattersall (Hahmota Oy): Talouden visualisointivälineet, ja **Ossi Kuittinen** (Simanalytics Oy): "Agenttipohjainen simulointi".
- 19.4.**
Ismo Risku (Eläketurvakeskus): "Kansalaisaloite eläkeindeksistä ja sukupolvet eläkejärjestelmässä".
- 21.4.**
Antti Tahvanainen (ETLA) ja **Peter Adriaens** (University of Michigan): "Financial Innovation for Industrial Renewal".
- 22.4.**
Osmo Kivinen ja **Juha Hedman** (Turun yliopiston koulutus-sosiologian tutkimuskeskus): "Näkökulmia Suomen koulutus-tasoon".
- 13.5.**
Tobias Kretschmer (Institute for Strategy, Technology and Organization, Ludwig-Maximilians-Universität München): "Video Killed the Radio Star? Online Music Videos and Recorded Music Sales".
- 16.5.**
Niku Määttänen (**Roope Uusitalo** ja **Hannu Karhusen** kanssa): "Opintotuki uudistus, opiskeluaajat ja julkinen talous: arviointia rakenteellisella mallilla".
- 20.5.**
Marketta Henriksson (VM): finanssipolitiikan ohjauksesta.
- 24.5.**
Joel Shalowitz (Feinberg School of Medicine and Kellogg School of Management, Northwestern University): On the Finnish Sote-reform.
- 27.5.**
Hanna Virtanen: "Toisen asteen suorittaminen Suomessa" (väitöskirjasta "Essays on Post-Compulsory Education Attainment in Finland").
- 7.6.**
Petri Böckerman, Seppo Laaksonen ja Jari Vainiomäki: Are Jobs More Polarized in ICT Firms?
- 10.6.**
Darius Ornston (Munk School of Global Affairs, University of Toronto): "Good Governance Gone Bad: How Adaptability Leads to Excess".
- 21.6.**
Paul Lillrank (Aalto yliopisto): "Valinnanvapaus ja rahoitus-kanavat sotessa".
- 29.8.**
Kimmo Soramäki (Financial Network Analytics Ltd. (FNA)): "Using network science and data visualization to model complex systems in economics and finance".
- 2.9.**
Seppo Honkapohja (Bank of Finland): "Expectations, Stagnation and Fiscal Policy".
- 7.9.**
Svetlana Ledyaeva (Aalto): "Export promotion policy in the age of global value chains".
- 13.9.**
Tero Kuusi (ETLA): "Structural change and investment in a general equilibrium model".
- 16.9.**
Petri Hilli (Sitra): "Hyvinvointialan tulosperusteiset rahoitus-sopimukset (social impact bonds) Suomessa".
- 11.11.**
Elias Einiö: "Do Tax Incentives for Research Increase Firm Innovation? An RD Design for R&D" (with **Antoine Dechezleprêtre**, **Ralf Martin**, **Kieu-Trang Nguyen**, and **John Van Reenen**).
- 25.11.**
Juha Kilponen, "Secular Stagnation in Finland".
- 2.12.**
Paolo Fornaro (ETLA): "Job Creation and the Role of Dependencies".

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

Jyrki Ali-Yrkkö

- Mistä Suomeen lisää työtä ja arvonlisää?
Esitys TEM:n minis-tereille ja ylimmälle virkamiesjohdolle,
Helsinki, Finlandia-talo, 13.1.
- Suomi globaalissa kilpailussa – Missä arvo syntyy?
Aalto EE, 7.3.
- Suomeen ei investoi kukaan – vai investoiko?
BMW Finland Oy, Rovaniemi, Suomi, 12.3.
- Suomen Mittelstand – löytyykö kasvu näistä yrityksistä?
Ulkoministeriö, Helsinki, 23.3.
- Miten globalisaatio ja teknologia muuttavat työtä?
Tamora Oy, 30.3.
- Suomi globaalissa kilpailussa, Viipurin Pamaus ry, Helsinki,
15.4.
- Robottiikka ja talous, Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö
ja Koneen säätiö, 25.4.
- Investoinnit Suomessa – kehitys ja kipupisteet,
Talousneuvosto, Helsinki, 30.8.
- Monikansalliset yritykset ja globaalit arvoketjut,
VM/BEPS-työryhmä, 6.9.
- Talous digitalisaation ja globalisaation pyörteissä,
UM, Helsinki, 23.9.
- Suomi arvoketjuissa, VNK, 29.9.
- Talous digitalisaation ja globalisaation pyörteissä, UM, 14.10.
- Miten työ muuttuu? Tamora Oy, Tampere, 18.10.
- Globalisaatio: investoinnit ja arvoketjut, UM, Helsinki, 4.11.
- Suomi arvoverkostoissa, Talousneuvosto, Helsinki, 23.11.

Rita Asplund

- Työvoimarakenteen muutokset Suomessa,
TALK-PÄIVÄ/Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL, 7.4.
- A Nordic perspective on labour market and disability, Expert
Conference on Employment and Disability – How do we make
it work? Council on Nordic Cooperation on Disability,
Nordic Centre of Welfare and THL, 19.5.
- Enbart stödätgärder ger inte arbete, Vates-stiftelsen, 19.8.
- Ammattirakenne muuttuu, miten käy osaamisen?
Eduskunnan sivistysvaliokunta, 28.10.

Valmennuskurssikyselyn alustavia tuloksia, Korkeakoulujen
opiskelijavalintojen kehittämissyhmä/OKM, 2.11.

Valmennuskurssit: tasa-arvoon, valmentautumiseen ja onnistu-
miseen liittyviä havaintoja, Seminaari korkeakoulujen opiskeli-
javalintojen kehittämisestä, OKM, 1.12.

Elämää työpankin jälkeen, Työpankkikokeilun seminaari,
STM&Omnia, Vanjanlinna, 8.12.

Paolo Fornaro

Job creation and the role of dependencies, Helsinki Macro-
economic Research Away Day, Bank of Finland, 24.10.

Ville Kaitila

- Esitelmä ja kommenttipuheenvuoro professori Fryn esitykseen
”The Future of Free Trade”, The Future of Free Trade, UPI, 16.3.
- Suomen taloustilanne ja -näkömät,
Laskentaekonomien vuosikokous, 3.11.
- Suomen talouden rakenteet ja kehitys,
Metsäteollisuus ry, 15.11.

Antti Kauhanen

- Taloudelliset kannustimet ja SOTE,
Valtioneuvoston kanslia/TEA-jaosto III, 10.2.
- Työn murros: riittääkö dynamiikka?
Sitran kestävän talouspolitiikan johtamiskurssi, 10.2.
- Tulevaisuuden työmarkkinat,
Helsingin Yrittäjät/Uudenmaan TE-toimisto, 17.2.
- Tulevaisuuden työmarkkinat,
Uudenmaan TE-toimiston yrityspalvelut, 3.3.
- Promotion Signaling, Gender and Turnover: New Theory
and Evidence, Plenary talk: 19th Colloquium on Personnel
Economics, Aachen, Saksa, 11.3.
- Työn tulevaisuus, August Associates, 8.4.
- Työtä, pätkätyötä vai projekteja – Millaiset ovat tulevaisuuden
työmarkkinat? Paneelikeskustelu, Pop up AKAVA – Viikko hyvin
Akavaa asiaa, 28.4.
- Paikallinen sopiminen Saksassa, Seminaari paikallisesta sopimi-
sesta, Valtiovarainministeriö, 3.5.

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

Digitalisaation vaikutukset työvoimarakenteeseen, Uudenmaan Liitto, 25.5.

Elinkeinorakenteen muutos ja vaikutukset osaamiseen, Työllisyyspaketti-työryhmän tutkijatapaaminen, Työ- ja Elinkeinoministeriö, 14.6.

Tulevaisuuden työmarkkinat, Uudenmaan TE-toimisto, 14.6.

The Future of work: Challenges for men and women, The Future of Work and new Forms of Work from the Global and the Nordic Perspectives, ILO, 6.9.

Robotit, työ ja organisaatiot, paneelikeskustelu, EVA Raportin ”Robotit töihin” julkaisutilaisuus, 15.9.

Työmarkkinoiden rakennemuutokset, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tulevaisuus, EU-komissio, 19.9.

Työn murros: riittääkö dynamiikka? Sitran Kestävän talouspolitiikan johtamiskurssi 9, 5.10.

Internal and External Hiring: The Role of Prior Job Assignments, Universidad Carlos III Madrid, 10.10.

Mitä opiskelijan täytyy osata tulevaisuudessa? Helsingin Yliopiston urafestarit, 25.10.

Työhyvinvointi, työntekijöiden vaikutusmahdollisuudet, työn vaatimukset ja organisaation tuki, Hankkeen ”MEADOW-aineiston jatkoanalyysit” johtoryhmän kokous, 26.10.

Sopimusteoria ja organisaatioiden taloustiede, Talousnobel 2016: Bengt Holmströmin tieteellinen työ ja ura, Taloustieteellinen yhdistys, 27.10.

Ammattirakenteiden muutos haastaa osaamisen, Teknologiamurrokset ja muuttuvat instituutiot -ohjelman seminaari: Digitalisaatio ja työn murros, 24.11.

Kommentti esitelmään ”Työpaikan menettämisen pelko – rakenteelliset, institutionaaliset ja yksilölliset selitykset”, Teknologiamurrokset ja muuttuvat instituutiot -ohjelman seminaari: Digitalisaatio ja työn murros, 24.11.

Ammattirakenteiden muutos haastaa osaamisen, Osaamisverkoston työpaja, STTK, 24.11.

Sote-uudistus ja palvelutuottajien rahoitus, paneelikeskustelu, Tuottajien rahoitus sote-uudistuksessa -seminaari, Terveystaloustieteen Seura ja Taloustieteellinen yhdistys, 29.11.

Markku Kotilainen

Suomen pitkän aikavälin taloudellinen kasvu, Eläketurvakeskus, 15.3.

Finnish Economic Situation, VATT/EU:n komissio, VATT:ssa järjestetty tilaisuus, 5.9.

Finnish Economy, Kiinan tiedeakatemian makrotalouden instituutin tutkijat, vierailu, 16.9.

Talouden seuranta ja ennustaminen, Suhdannebarometrin 50-vuotisjuhlaseminaari, Elinkeinoelämän keskusliitto, 1.11.

Annu Kotiranta, Martti Kulvik

Raiders of lost value, Biotekniikan neuvottelukunta, 10.3.

Kustannus-hyötyanalyysi terveydenhuollossa, Tekes/IoT Hospital, 25.8.

Martti Kulvik, Annu Kotiranta, Sirpa Maijanen, Tarmo Valkonen

Miten terveysalan kasvu näkyy kansantaloudessa? Terveysalan Highway – Miten tehdään isoa? Medi uutiset, Helsinki, 19.12.

Tero Kuusi

Pitkittyneen pysähtyneisyyden selityksiä ja lääkkeitä, Tulevaisuuden tutkimuksen seura, 29.3.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen, Valtion palvelukeskus, VM, 19.4.

Investoinnit rakenteellisessa mallissa, VNK, 13.5.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen, Valtion palvelukeskus, VM, 15.5.

Investoinnit rakenteellisessa mallissa, 19.5.

Fiskaalidevalvaatioiden mallinnus monen sektorin mallin avulla, Taloustutkijoiden kesäseminaari, Jyväskylä, 2.6.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen, Valtion palvelukeskus, VM, 6.6.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen, VM, 22.6.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen, VM, 12.8.

Käsitteiden kommentointi, KAVA, 27.9.

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

Investoinnit rakenteellisessa kasvumallissa, VNK, 29.9.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen,
Valtion palvelukeskus, VM, 4.10.

Rakenteellisen rahoitusaseman mittaamisen vaihtoehtoja,
Palkansaajien tutkimuslaitos, 19.10.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen, VM, 28.11.

Kokemuksia Suomen t&k-verotukikokeilusta, VNK, 29.11.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen,
Valtion palvelukeskus, VM, 2.12.

FIPO -sääntömallin esittely, VTV, 2.12.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen,
Tilastokeskus, VM, 2.12.

Tuottavuuden mittaamisen tehostaminen, LVM, 13.12.

Jukka Lassila

Linking pensionable age to longevity, The Research Council of
Norway, 2.5.

Studying the economics of demographic transition with
stochastic population projections: How to add insight to
quantification? 36th International Symposium on Forecasting,
Santander, Spain, 21.6.

Markku Lehmus

ETLA macro model for forecasting and policy simulations,
Taloustutkijoiden XXXIII kesäseminaari, Jyväskylä, 1.6.

ETLA macro model for forecasting and policy simulations,
VATT-seminaari, 24.11.

Maaillantalouden näkymiä, Ulkoministeriön Amerikan ja
Aasian osaston Team Finland -päivä, Ulkoministeriö,
Helsinki, 15.12.

Aija Leiponen

Big Data Strategy, Pasargad Advanced Research Initiative: Big
Data Economics Summer School, Khatam University, 8.9.

Digitalization of the enterprise and strategy, Strategic
Management Society annual conference, Berliini, Saksa, 17.9.

Data Strategy, työseminaari "Datan hallinta ja jakaminen",
Aalto Digital Disruption ja Platform Value Now projektit, 1.11.

Henkilöstöpalveluyritysten digitaalinen strategia,
Henkilöstöpalveluliitto, 10.11.

Alustatalous, datamarkkinat ja teollinen internet,
KAUTE Säätiö, 24.11.

IPR in New Value Creation/Kommentti, IPR University Center,
15.12.

Mika Maliranta

Työelämän murros, koulutus ja talouskasvu,
STTK – Arene yhteisseminaari, Kirkkonummi, 28.1.

Tuottavuuden kehitys Suomessa, kommenttipuheenvuoro,
OECD:n maaraportin julkistus, Valtiovarainministeriö, 28.1.

Yritysten innovaatiot ja kasvu (paneelikeskustelu),
OP Ryhmän tutkimussäätiön teemapäivä, 11.2.

Toimialojen kustannuskilpailukyyn syntyminen yritysdynami-
kasta: Suomi-Ruotsi-vertailu, Suhdanneklubi/Tilastokeskus, 4.3.

"Luovan tuhon" Suomi-Ruotsi maaottelu,
Digitreffit, Ohjelmistoyrittäjät ry, 9.3.

Johtaminen korkeakoulujen kilpailutekijänä,
OAJ:n korkeakoulupäivät, 18.3.

Suomalainen ruoka globaalissa markkinassa. Mistä eväitä
ruokaketjun kilpailukykyyn? Saman pöydän ääressä – Suuri
ruokakeskustelu, SOK, 20.5.

Kilpailukyky & "luova tuho", SDP:n talouspoliittisen työryhmän
kokous, 7.6.

Tuhoaako tuottavuus työpaikkoja? SuomiAreena, 13.7.

Aikamme Uber-ilmiöt – kuka nappaa asiakkaan?
SuomiAreena, 14.7.

Kilpailukyky – sen mittaaminen ja merkitys,
Taloustutka, Metsäteollisuus ry, 5.9.

Innovaatiot, paneelikeskustelu,
Taloudenpuolustuskurssi, Finlandia-talo, Helsinki, 7.9.

Micro-level Dynamics of Employment and Productivity Growth,
Taloustieteellinen yhdistys ja Yrjö Jahnssoonin säätiö, 8.9.

Työnantaja tuloksellisuuden vahvistajana,
Valtion työnantajatoiminnan valmennusohjelma, 14.9.

Tuottavuuskasvun tekijät ja mekanismit,
Tuottavuuskeskus ry ja EK-Tieto Oy, 27.10.

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

Mistä kannustinongelmat johtuvat ja miten vähentää niitä?
Työn ja sosiaaliturvan yhteensovittaminen, THL, 1.11.

Yritystukijärjestelmän keskeiset ongelmat, Valtiontalouden
tarkastusviraston neuvottelukunnan kokous, 17.11.

Tuottavia yrityksiä perustavat yrittäjät,
Palkansaajien tutkimuslaitoksen seminaari, 30.11.

Productivity dispersion and growth, The Role of R&D in
Fostering Economic Performance: Lessons from Research and
Implications for Finland?, OECD & TEM, 1.12.

Juri Mattila

Teknologia uuden liiketoiminnan ajurina – Case: Blockchain,
Aalto Executive Education, 18.4.

Blockchain-tekniikan hyödyntäminen finanssialalla,
Blockchain-seminaari, Sijoitusakatemia Oy, 21.6.

A Conceptualization of a Blockchain-Enabled Platform – Case:
Autonomous Transactions of Electricity, Meeting on Blockchain
Opportunity Spaces and Collaboration Options with Fortum,
RWE and BMW, Essen, Saksa, 15.9.

Blockchain-tekniikan hyödyntäminen finanssialalla,
FINVA Finanssikoulutus Oy, 22.9.

Blockchain Technology and Its Implications to Service
Businesses, Aalto Executive Education, 28.9.

Lohkoketjuteknologia jakamistalouden mahdollistajana,
Aalto Executive Education, 13.10.

Blockchain Technology and Its Implications, Aalto MBA, 21.10.

Blockchain Technology and Its Implications, Fortum, 24.10.

Digitaalisen liiketoiminnan uudet ulottuvuudet – Case:
Blockchain, Sisäiset tarkastajat ry:n & Tietojärjestelmien
tarkastus ja valvonta ry:n syysseminaari, 3.11.

Blockchain Technology – An Introduction and Implications,
Open blockchain discussion at Fortum, 15.11.

Blockchain-tekniikan merkitys finanssialalle,
Samlink Oy:n joulubrunssi, 13.12.

Blockchain-tekniologia ja älykkäät sopimukset,
Krogeruksen aamukahviluento, 15.11.

Blockchain-tekniologia ja älykkäät sopimukset,
IT-oikeuden yhdistyksen aamukahviluento, 23.11.

Product-centric Information Management: A Case Study of a
Shared Platform with Blockchain Technology, Industry Studies
Conference 2016, Minneapolis, Yhdysvallat, 26.5.

Alustatalous ja lohkoketjuteknologia – Kolmas aalto rantautuu,
neljäs aalto nousee? Suomen Digikiri -tapahtuma,
Valtiokonttori, 8.12.

Alustatalous ja lohkoketjuteknologia – Kolmas aalto rantautuu,
neljäs aalto nousee? Ulkoasiainministeriö, 16.12.

Niku Määttä

Resurssien allokaatio ja työn tuottavuus,
Kokoomuksen ministeriryhmän kokous, Tampere, 16.8.

Millainen on hyvä verojärjestelmä Suomelle,
EK:n veroseminaari, Helsinki, 12.10.

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus ja tuottavuus, Yritys-
verotuksen asiantuntijaryhmä, Valtiovarainministeriö, 8.11.

Petri Rouvinen

Intangibles and International Sourcing: Research Day
Presentation, Vinnova, Tekes, 26.1.

Intangibles and International Sourcing: Policy Day
Presentation, Vinnova, Tekes, 27.1.

Digitalisaatio ja työn tulevaisuus, Tehyn puheenjohtajien ja
luottamusmiesten neuvottelupäivät, 9.2.

Innovaatiotoiminta, tuottavuus ja Tekesin vaikuttavuus,
Tekes, 15.2.

Kilpailukyvästä ja tuottavuudesta,
TEM:n kasvupolitiikkaryhmä, 24.2.

Kasvun lähteillä: Innovaatiot ja vaikuttavuus,
Tekesin vaikuttaja-aamu, Helsinki, 6.4.

Suomalaisen valmistuksen renessanssi?
Meconetin 75-vuotisjuhla, Helsinki, 14.4.

Pääomasijoitustoiminnan yhteiskunnallinen rooli Suomessa,
FVCA kevätseminaari, Helsinki, 14.4.

OECD:n innovaatiopolitiikan maa-arvioinnin taustaraportin
esittely, TEM:n & OKM:n keskustelutilaisuus OECD:n tutkimus-
& innovaatiopolitiikan maa-arvioinnista, Helsinki, 20.5.

Digitalisaatio ja työn tulevaisuus,
ESR Työli-hankkeen Opetuksen johdon foorumi, 26.5.

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

Katsaus t&k-toiminnan ja sen rahoituksen vaikuttavuuteen, TEAS-hankkeen aloituskokous, TEM, Helsinki, 27.5.

OECD Review of Finnish Innovation Policy: A presentation/discussion concerning ETLA Background Report, OECD, 2.6.

Työn murros, EK:n henkilöstön työpaja, 9.6.

Digi ja työn tulevaisuus, Lappeenrannan kaupunki, 19.8.

Katsaus OECD:n innovaatiojärjestelmäravinnon edistymiseen, Työ- ja elinkeinoministeriö, OECD-arvioinnin tukiryhmän kokous, 23.8.

Member of the panel, Beyond Digitalization – Building Value on Cognition and Insight: Reflection & discussion, Aalto University, Center for Knowledge and Innovation Research (CKIR) Workshop 2016, 24.8.

Intangibles and International Sourcing: Thoughts on Policy Implications, Tekes-VINNOVA Meeting of the research groups and the reference group, Helsinki, 15.9.

Kasvun nälkä: Pääomasijoitetut yritykset muutosagentteina, Suomen pääomasijoitusyhdistyksen FVCA:n tutkimusryhmän kokous, 16.9.

Invited remarks on the use of big data in measuring innovative activity, European Commission and UNU-MERIT/Maastricht University: Expert Workshop on Revising the European Innovation Scoreboard Measurement Framework, 5.10.

Startup-yrittäjät ja -yritykset numeroiden valossa, TEM: VN/TEAS hankkeen loppuraportin julkistaminen, 6.10.

Globaalit arvoketjut ja Suomi, Teknologiateollisuus ry (Miten valmistava teollisuus voittaa globaalin arvon uusjaossa?), 7.10.

Digitalisaatio & robotisaatio teollisuuden työssä tulevaisuudessa, Teollisuuden uusi nousu -ennakointikamari, Varia, Vantaan ammattiopisto, 3.11.

Kasvun nälkä: Pääomasijoitetut yritykset muutosagentteina, FVCA:n pikkujoulu, 17.11.

Digitalisaatio: Mikä muuttuu, mihin ollaan menossa? Ulkoministeriö, Helsinki, 18.11.

Research and Innovation Policy: Finland in Age of Austerity, Seminar organized jointly by MEAE/TEM & OECD: The Role of R&D in Fostering Economic Performance: Lessons from Research and Implications for Finland, Helsinki, 1.12.

Digibarometri 2016 julkistaminen, Kaupan liitto, Liikenne- ja viestintäministeriö, Tekes, Teknologiateollisuus ja Verkkoteollisuus, 16.6.

Timo Seppälä

Digitalisaatio – kaiken palvelullistuminen, Danske Bank Oyj, 12.1.

Teollinen internet ja alustatalous, Aalto Executive Education, 14.1.

Managing Innovation, paneelikeskustelu, Aalto Executive Education, 15.1.

Platform Economy and Procurement, Aalto Professional Development, 21.1.

Global Value Chain/Ecosystem Analysis, Aalto Professional Development, 21.1.

Alustatalous, datamarkkinat ja teollinen internet, Digialustat workshop, 28.1.

Patentointi digitalisaation tukena, Patentti- ja rekisterihallitus, 16.2.

Internet of Things and industrial service operations, Aalto yliopisto, 3.3.

Digital Platforms, 24.3.

Alustatalous – uuden liiketoiminnan kehittäminen, 15.4.

Digitaalinen alustatalous – strateginen merkitys yrityksille, 19.4.

Digitaaliset työkalut teknisen kaupan uudistajana, 27.4.

Alustatalous ja massadata ilmiönä, Aalto Executive Education, 19.5.

Digitalization and new mechanisms for value capture, Aalto Executive Education, 6.6.

Harsoja ja hallintoa – terveystarvoketjujen anatomiaa, Aalto Executive Education, 9.6.

Kaiken palvelullistuminen, digitaaliset alustat ja massadata, Aalto Executive Education, 9.6.

Alustat ja arkkitehtuurit & massadata ilmiönä, Fira Oy, 14.6.

Digialustojen hyödyntäminen on vähäistä, Verkkoteollisuus ry, 16.6.

Platform Ecosystems, Aalto Executive Education, 16.6.

Tiedon asymmetria vs. tiedon symmetriaan, Sijoitusakatemia Oy, 22.6.

Personal Data and Platforms, MyData2916, 31.8.

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

- Digitaaliset alustat ja kaiken palvelullistuminen, Lähitapiola Varainhoito, 2.9.
- Alustatalous, datamarkkinat ja teollinen internet, Ympäristöministeriö, 12.9.
- Kehitystrendejä: teollinen internet (IoT), Lakimiesliiton koulutus/Almamedia Oyj, 13.9.
- Platforms and Finnish Economy, FIF, 20.9.
- Platform Economy, Aalto Executive Education, 22.9.
- Global Value Chain/Ecosystem Analysis, Aalto Executive Education, 23.9.
- Global Value Chain/Ecosystem Analysis, Aalto Executive Education Oy, 28.9.
- Digitalization – What is digitalization in services? Aalto Executive Education Oy, 28.9.
- Alustatalous, datamarkkinat ja teollinen internet, Aalto Executive Education, 10.10.
- Digitalisaatio ja alustatalous, SOK Kiinteistöpalvelut Oy, 11.10.
- Digitaaliset liiketoimintamallit, Aalto Executive Education, 13.10.
- Digitalization? Aalto Executive Education, 21.10.
- Digital Platforms, Aalto Executive Education, 22.10.
- Alustatalous vs. jakamistalous – kaikki palvelullistuu, Työ- ja elinkeinoministeriö, OECD-arvioinnin tukiryhmän kokous, 27.10.
- Alustatalous – liiketoimintatapojen uusi malli, Pirkanmaan Liitto ry, 3.11.
- Digital Platform Economy and its Business Models, Jyväskylän yliopisto, 10.11.
- Digitaalisuus alustojen mahdollistajana, Keski-Suomen liitto ry, 10.11.
- Teollinen internet ja alustatalous, Aalto Professional Development, 11.11.
- Digitalisaatio, verkostot ja arvoketjut, Aalto Professional Development, 16.11.
- Digitaalinen alustatalous: lohkoketjut katalyytti uudelle ajattelulle? Lohkoketjuteknologian ja hajautettujen tietokantojen (DLT) mahdollisuudet Suomelle, Suomen Pankki ja Valtionvarainministeriö, 24.11.
- Onko lohkoketjuteknologia digitaalisen talouden seuraava aalto? Boardman ry, 29.11.
- The Value Chain – What do we know? Music Finland ry, 29.11.
- Alustatalous ja massadata ilmiönä, Aalto Professional Development, 15.12.
- Industrial Internet – Digital Platforms, Kone Oyj, 16.12.
- Digital Platforms in "Industry", Procemec Oy, 22.12.
- Antti-Jussi Tahvanainen**
- Funding new energy technology inventions, Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK, Vaasa, 17.3.
- Cleantech-ekosysteemien kasvu – Kohti parempaa arvonkaappausta ja sijoitettavuutta, Cursor Oy ja Finpro, Kotka, 21.4.
- Financial Innovation for Industrial Renewal, Aalto Executive Education & Ümore, Shanghai, Kiina, 16.5.
- Kestävän kemian mahdollisuudet, Ympäristötiedon foorumi, Helsinki, 24.5.
- Financial Technology for Industrial Renewal, Chinese Academy of Engineering Delegation – Study Visit to Finland, 26.8.
- Suomalaisen elintarvikeketjun menestyksen avaintekijät – Väliraportti ruokapoliittisen selonteon taustoitukseksi, Ruoka2030 ja Elintarvikeketjun kilpailukykytutkimus, MMM & TEM, Helsinki, 9.9.
- Suomalaisen elintarvikeketjun menestyksen avaintekijät, Ruokapolitiikan neuvottelukunnan kokous, Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki, 19.9.
- Toimialakohtainen investointimalli: Multi-Asset Renewal Funds to Scale Green Economies (MARF), Ilmastoneuvotteluryhmän keskustelutilaisuus: Pariisin sopimuksen toimeenpanon edistäminen – Innovatiiviset julkista ja yksityistä rahaa yhdistävät rahoitusmallit, TEM & GreenStream Network, Helsinki, 24.10.
- Miten ympäristö vaikuttaa sijoittajien ja yritysten toimintaan? YM:n kehittämisspäivä: Miten talous ja ympäristö yhteen sopii, 27.10.
- Ecosystem Thinking, Fintech-Cleantech Forum, Corymbus Asset Management, Zürich, Sveitsi, 22.11.
- Suomalaisen elintarvikeketjun menestyksen avaintekijät, Liittokokous, Elintarviketeollisuusliitto, Helsinki, 23.11.

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

Suomalaisen elintarviketeollisuuden ja -kaupan kustannuskilpailukyky, Vähittäiskaupparyhmän kokous, Päivittäistavara-kauppa ry (PTY), Helsinki, 24.11.

Cleantech pähkinänkuoressa,
Cleantech tapaaminen, Uudenmaan liitto, Helsinki, 21.3.

Joonas Tuhkuri

Esitelmä big datasta, SOSTE ry, 22.1.

How Many Jobs Might Be Offshorable? Pt. 1,
Tekes/Vinnova, Tukholma, Ruotsi, 26.1.

How Many Jobs Might Be Offshorable? Pt. 2,
Tekes/Vinnova, Tukholma, Ruotsi, 27.1.

Forecasting Unemployment with Google Searches in the EU,
DG ECFIN, Bryssel, Belgia, 3.3.

Forecasting Unemployment with Google Searches,
Taloustutkijoiden kesäseminaari, Jyväskylä, 1.6.

Kommenttipuheenvuoro Taloustutkijoiden kesäseminaarissa
Jyväskylässä, 1.6.

Esitelmä, CARMA Conference on Big Data, 7.7.

Tarmo Valkonen

Väestön ikääntymisen kansantaloudelliset vaikutukset,
Luentokurssi Suomi ikääntyy, Sosiaalitieteiden laitos, Helsingin
yliopisto, Helsinki, 26.1.

Sukupolvien välinen tulonjako, TOPSOS-lähiopetusjakso,
Sosiaalitieteiden laitos, Turun yliopisto, Turku, 5.2.

Nelli Valmari

Internal and External Hiring: The Role of Prior Work History,
JSBE-tutkimusseminaari, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä, 2.11.

Vesa Vihriälä

EMUn kehittäminen, Hallituksen EMU-retriitti, Kesäranta, 11.1.

Talouspolitiikan tilanne, Kadettikurssi, Grand Marina, 12.1.

HyväSuomi 2020 – Kestävä talous – yhteinen asia,
Sosiaali- ja terveysministeriö, 26.1.

Työn määrä: Miksi Suomessa pitäisi tehdä enemmän työtä?,
Julkaisu tilaisuus, 18.2.

EMUn kehittäminen, Kokoomuksen eduskuntaryhmä, 23.2.

Kasvun edellytykset avoimessa taloudessa,
Varsinais-Suomi kasvuun 2016 -seminaari, 29.2.

Sopeutuminen EMU-Suomessa,
Paastonajan seminaari, Saariselkä, 14.3.

Julkisen talouden sopeuttaminen,
SDP:n valtiovarainvaliokuntaryhmä, 17.3.

Taloussnäkymät ja talouspolitiikka, Valtiovarainministeriö, 23.3.

TAT:n talouskoulutusohjelma toimittajille, TAT, Muistio, 5.4.

Talousviisaat paneelissa: Innovaatiotoiminnan merkitys
kasvuun, paneelikeskustelu, Tekes, 6.4.

Kirjan kommentointi: Heikki Koskenkylä, Euroopan talous- ja
rahaliiton tulevaisuus – onko euro pelastettavissa? EMU:n
kehittämisehdotusten arviointia ja Suomen linja, 8.4.

The Finnish Economy, alustus CCC-ryhmälle, MTK, 22.4.

Macro outlook, policy reform and challenges,
Suomen suurlähetystö, Tokio, 25.4.

Talouden tilanne ja budjettipolitiikka,
RKP:n varj budjettilounas, 10.5.

Oman rahan tärkeys, Tilastokeskuksen suhdanneklubi, 13.5.

Kreikan tilanne, perussuomalaisten eduskuntaryhmä, 19.5.

Suomen talouden näkymät ja talouspolitiikka, VaikuttajaForum
Pankki ja Vakuutus -tilaisuus, Hämeenlinna, 31.5.

The Future of EMU, Expert Conference – Debate on the Future
of EMU, EU-komissio, Brysseli, Belgia, 3.6.

Euroopan talouskehitys ja EU:n kehitystarpeet,
UPI-lounasseminaari, 16.6.

Finland: why is a recent star performer struggling, is euro to be
blamed?, Cologne Institute for Economic Research, 19.8.

Liite 6 Esitelmiä ja alustuksia

Juhlapuhe: Taloustutkimus päätöksenteon tukena, Etlan 70-vuotisjuhlaseminaari, 29.8.

Talouspolitiikan lisätoimien tarve, Hallituksen budjettiriihi, Kesäranta, 31.8.

Talousskatsaus, Pörssisäätiön Pörssi-ilta, 6.9.

Foresight activity – the Finnish experience, Krynica Economic Forum, Puola, 8.9.

Suomen talouden tila, Mainontapäivä Messukeskuksessa/ Mainostajien Liitto, Helsinki, 13.9.

Eurooppa Brexitin jälkeen, EVA Business Fellows -seminaari, EVA, 16.9.

EMU without fiscal and political union – could it work? UPI-seminaari, 22.9.

Some aspects of stagnation, IMF Missio, Suomen Pankki, 29.9.

Kommenttipuheenvuoro: Brunnermeier on the Euro and the Battle of Ideas, Suomen Pankki, 11.10.

Finland: why has it been so difficult for a former star performer to recover? Helsinki International Rotary Club, 17.10.

Työn murros, EK:n keskiviikkokerho Etlassa, Helsinki, 19.10.

Suomen ja suomalaisyritysten näkymät – miten maa makaa Brexit-äänestyksen ja kilpailukykysovimuksen jälkeen? Verotusseminaari, Etelä-Pohjanmaan kauppakamari, Seinäjoki, 26.10.

Paneelikeskustelu: Sirkka Hämmäläisen aika Suomen Pankissa, Rahamuseo, 1.11.

Kasvun tukemisesta, TEM, politiikan suunnitteluryhmä, 7.11.

Challenges of productivity, innovation and access to global markets, Dialogue Brazil – Nordic Countries about economic reforms, Brasilian teollisuusliitto CNI ja Pohjoismaiden suur-lähetystöt, Brasilia, 22.11.

Mitä Brexit merkitsee Euroopan taloudelle?, EVA-tilaisuus, 25.11.

Talouden pitemmän ajan näkymät, Liikenne- ja viestintäministeriö, 19.12.

Hanna Virtanen

Lost Boys: Effect of Entry to Upper Secondary Education on Crime, HECER Labor and Public Economics Seminar, 20.12.

Ilkka Ylhäinen

Kommentti esitelmään "The real effects of the credit constraints in the economic crisis", Svenska Handelshögskolan, NCGN Workshop, 26.5.

Liite 7 Asiantuntijatehtävät, lausunnot, kuulemiset

Jyrki Ali-Yrkkö

Asiantuntija, Kansainvälisen liiketoiminnan tilastoinnin kehittäminen, Tilastokeskus

Asiantuntija, Palvelujen ulkomaankauppatilastojen kehittäminen, Finpro

Jäsen, Maanpuolustuksen tieteellinen neuvottelukunta, yhteiskuntatieteellinen jaosto

Asiantuntija, Palvelujen ulkomaankauppatilastojen kehittäminen,

Jäsen, Helsingin Sanomain säätiön hallitus

Lausunto koskien tutkimus- ja kehittämistoiminnan tukemista sekä uusien tuotteiden/palvelujen kehittämistä ja saamista markkinoille, Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto, 12.10.

Rita Asplund

Tutkimushakemusten paneeliarviointi, Program for bedre gjennomføring i videregående skole, 18.1.

Referee, The Differentiation of Gender Wage in the Baltic States, Baltic Journal of Management, 14.2.

Referee, The gender pay implications of institutional and organisational wage setting practices in Banking, The International Journal of Human Resource Management, 29.2.

Referee, Gender wage gaps, Education Economics, 29.7.

Referee, Gender wage gaps, Contemporary Economic Policy, 13.8.

Peer reviewer, The gender pension gap in China, Feminist Economics, 31.10.

Referee, Time is Money: Could Deferred Graduate Retirement Fund Higher Education? Higher Education Policy Review, 4.12.

Referee, The role of lifelong learning at different points in the business cycle, International Journal of Manpower, 10.12.

Kuuleminen, EU-2020 strategia, kansallinen uudistusohjelma, kevät 2016, eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, 24.5.

Työolot ja -urat -antologian artikkelikäsitelmän referointi, Eläketurvakeskus, 15.7.

Birgitta Berg-Andersson

Hörande i Ålands lagtings finans- och näringsutskott: Förslag till budget för landskapet Åland 2017, Finlands och den övriga världens ekonomiska utsikter, Hörande i Ålands lagtings finans- och näringsutskott, 17.11.

Paolo Fornaro

Referee, Journal of Forecasting, 1.10.–14.10.

Ville Kaitila

Jäsen, Kuluttajahintaindeksin asiantuntijaryhmä, Tilastokeskus, 1.1.–31.12.

Jäsen, OECD-asioiden laaja koordinaatioryhmä, Ulkomministeriö, 1.1.–31.12.

Lasunto, EU:n ja Yhdysvaltojen välinen kauppa- ja investointikumppanuussopimus (TTIP), Eduskunnan suuri valiokunta, 12.2.

Käsitelmän arviointi, Post-Communist Economies, 1.3.

Antti Kauhanen

Luentosarja, Personnel Economics, Aalto-yliopiston kauppa- korkeakoulu, 12.4.

Käsitelmän arviointi, Human Resource Management Journal, 14.3.

Käsitelmän arviointi, Työelämän tutkimus, 21.3.

Käsitelmän arviointi, Journal of the Japanese and International Economies, 14.4.

Käsitelmän arviointi, Empirical Economics, 29.4.

Käsitelmän arviointi, Kansantaloudellinen Aikakauskirja, 29.4.

Käsitelmän arviointi, Eläketurvakeskus, Työolot ja -urat antologia, 6.5.

Käsitelmän arviointi, Työelämän Tutkimus, 18.5.

Käsitelmän arviointi, Applied Economics Letters, 4.7.

Käsitelmän arviointi, Journal of Economic Behavior & Organization, 16.9.

Käsitelmän arviointi, Empirical Economics, 27.9.

Liite 7 Asiantuntijatehtävät, lausunnot, kuulemiset

Competitiveness and labor market reforms, European Commission, 15.11.

Käsikirjoituksen arviointi, Journal of Labor Research, 13.12.

Lausunto, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioiksi vuodelle 2017, Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, 6.10.

Heli Koski

Lausunto, Luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi massadatan liiketoiminnan edistämisestä, liikenne- ja viestintäministeriö, 15.2.

Markku Kotilainen

Johtoryhmän jäsen, Eurooppalaisten taloudellisten tutkimuslaitosten Euroframe-ryhmä, 1.1.–31.12.

Jäsen, EU-asiantuntijaryhmä, Valtiovarainministeriö, 1.1.–31.12.

Jäsen, EU-asiantuntijaryhmä, Valtioneuvoston kanslia, 1.1.–31.12.

Jäsen, Suomen ja Venäjän tieteellisteknisen komission taloustieteen ryhmä, Suomen Akatemia, 1.1.–31.12.

Referee, Euroframe-ryhmän konferenssi "Balance Sheet Misalignments in the EU", 15.3.

Euroframe-konferenssin 10.6.2016 esitelmien arviointi, Euroframe-verkosto, 16.3.

Lausunto, Julkisen talouden suunnitelma 2017–2020, Talousvaliokunta, 25.4.

Lausunto, Julkisen talouden suunnitelma 2017–2018, Valtiovarainvaliokunta, 25.4.

Lausunto, Julkisen talouden suunnitelma 2017–2020, Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, 26.4.

Martti Kulvik

Lausunto, Hallituksen esitys maakuntaudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi, STM ja VM, 11.10.

Tero Kuusi

Lausunto, Kokemuksia Suomen t&k-verotuesta, Yritysvero-ryhmä, 19.10.

Markku Lehmus

Luentosarja, Makroteoria I -kurssi Turun yliopistossa, 40 % kurssista, 28.1.

Mika Maliranta

Hallituksen jäsen, Arkkitehtuurimuseo, 1.1.2016–31.12.2018

Jäsen, Työmarkkinatilastoinnin asiantuntijaryhmä, Tilastokeskus, 15.2.2016–31.12.2018

Lausunto, Laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä, Eduskunnan talousvaliokunta, 21.3.

Lausunto, Hallituksen luonnos esitykseksi liikennekaareksi ja siihen liittyvistä laeista, liikenne- ja viestintäministeriö, 23.5.

Lausunto, Yritystukijärjestelmän keskeiset ongelmat, Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto, 14.10.

Lausunto, Tuottavuus, kasvu ja verotus, Yritysvero-ryhmä, VNK, 21.10.

Juri Mattila

Referee, Research Policy, Elsevier, 10.10.

Niku Määttänen

Lausunto, Hallituksen esitys yrittäjävähennyksestä, Eduskunnan verojaosto, 19.8.

Lausunto perustulokokeilusta, Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, 8.11.

Liite 7 Asiantuntijatehtävät, lausunnot, kuulemiset

Petri Rouvinen

Puheenjohtaja, Big Picture of Finland -workshop, Tekes, TEM, UM, 12.1.–13.1.

Referee, Research Policy, The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries. A Task-Based Approach, 7.9.

Moderator, Growth and renewal -workshop, Tekes, 20.9.

Jäsen, EK:n Suomalaisen omistajuuden toimintaohjelma -työryhmä, EK, 14.12.2016–14.6.2017

Fasilijoiija, OECD:n Suomi-missio (OECD Review of Finnish Innovation Policy), OKM ja TEM, 13.6.–17.6.

Kuuleminen, Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017–2020, 20.4.

Timo Seppälä

Puheenjohtaja, World Café teemapöytä, On the potentials of Blockchain, 15.6.

Seminaarin puheenjohtaja, Blockchain, 21.6.

Referee, Research Policy, 7.7.

Paneeliasiantuntija, Solita Digitalist Thinkers Forum, 23.11.

Osallistuja, Media roundtable, Vision for the media industry, Ministry of Transport and Communication, 12.12.

Referee, Research Policy, 17.12.

Antti-Jussi Tahvanainen

Työpajan fasilitointi, Startup Track Program, Yrittäjyyspaja: Ideation, Innovation and Opportunities, 31.5.

Luento- ja työpajasarja, Managing for the Future, Aalto Executive MBA Program, 22.10.

Joonas Tuhkuri

Referee, Journal of Applied Econometrics, 3.3.

Tarmo Valkonen

Lausunto, Hallituksen esitys maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi, Sosiaali- ja terveysministeriö ja Valtiovarainministeriö, 11.10.

Lausunto, Valinnanvapaus sote-uudistuksessa, STM, 3.11.

Vesa Vihriälä

Kuuleminen, Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017–2020, Eduskunnan tarkastusvaliokunta, 21.4.

Kuuleminen, Ison-Britannian kansanäänestyksen tuloksen vaikutukset, Eduskunnan talousvaliokunta, 1.7.

Kuuleminen, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017, Eduskunnan valtiovarainvaliokunta, 4.10.

Kuuleminen, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017, Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta, 19.10.

Ilkka Ylhäinen

Käsikirjoituksen arviointi, Journal of Small Business and Enterprise Development, 8.9.

Liite 8 Tuloslaskelma ja tase

Tuloslaskelma	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Varsinainen toiminta		
Tuotot		
Projektituotot	3 284 180.40	2 857 445.78
Muut tuotot	151 794.00	241 155.98
Tuotot yhteensä	3 435 974.40	3 098 601.76
Kulut		
Henkilöstökulut	3 305 005.31	3 080 234.08
Poistot	36 664.47	11 399.32
Muut kulut	2 058 275.78	1 638 512.98
Kulut yhteensä	5 399 945.56	4 730 146.38
Tuotto-/kulujäämä	-1 963 971.16	-1 631 544.62
Varainhankinta		
Tuotot		
Jäsenrahoitus	1 427 000.00	1 406 000.00
Muut avustukset	225 000.00	125 000.00
Tuotto-/kulujäämä	-311 971.16	-100 544.62
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	84 847.55	3 819 578.65
Yleisavustukset	235 000.00	235 000.00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 876.39	3 954 034.03

Kiinteistö Oy Yrjönkatu 13 osakeet myytiin vuonna 2015. Velkaosuudella, kuluilla ja kauppahinnan lopputarkistuksella vähennetty myyntihinta oli 3 909 212,45€.

Tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	109 993.33	34 197.96
Sijoitukset	4 604 553.99	44 754.81
Pysyvät vastaavat yhteensä	4 714 547.32	78 952.77
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset	50 000.00	0.00
Lyhytaikaiset	1 440 859.49	712 808.73
Rahat ja pankkisaamiset	267 052.17	5 927 521.77
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 757 911.66	6 640 330.50
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 472 458.98	6 719 283.27
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Edellisten tilikausien ylijäämä	4 876 473.68	922 439.65
Tilikauden ylijäämä	7 876.39	3 954 034.03
Oma pääoma yhteensä	4 884 350.07	4 876 473.68
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma	0.00	166 667.00
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 588 108.91	1 676 142.59
Vieras pääoma yhteensä	1 588 108.91	1 842 809.59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 472 458.98	6 719 283.27

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos tekee soveltavaa taloustieteellistä tutkimusta Suomen kannalta tärkeistä kysymyksistä. Tutkimuksen kohteina painottuvat tuottavuus ja sen kasvuun vaikuttavat tekijät, työmarkkinoiden toiminta sekä kokonaistaloudellinen tasapaino ml. julkisen talouden kestävä hoito. ETLA seuraa talouden kehitystä ja laatii talousennusteita sekä arvioi ja kommentoi talouspolitiikkaa.

ETLa on yksityinen, voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen organisaatio. Toimintaa ylläpitää kannatusyhdistys, jonka jäseninä ovat Elinkeinoelämän keskusliitto ja Työnantajain ja Teollisuuden Keskusliiton (TT) -säätiö. Taustayhteisöjen rahoitus kattaa runsaan kolmanneksen laitoksen kokonaiskuluista ja muodostaa toiminnan vakaan perustan.

ETLA – Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Arkadiankatu 23 B
00100 HELSINKI
Puh. (09) 609 900
www.etla.fi

Vuosikertomus 2016

Vuosikertomus on julkaistu sähköisenä (pdf) ja painettuna.
Painopaikka: Next Print Oy, Helsinki, 2017.

